

Zrelost Organizacije združenih narodov

Letos, 24. oktobra, bo minilo že enaintrideset let od ustanovitve Organizacije združenih narodov, velike svetovne organizacije, ki naj bi vzdrževala mir v svetu in poskrbela za razvoj vseh narodov sveta. Vsekakor so to nelahke naloge in gotovo je, da OZN vselej ni kos svojim nalogam, toda po tridesetih letih obstoja vendar upamo, da je OZN že dosegla svojo zrelost in da bo s pomočjo svojih članic postopoma tudi jela dosegati vse svoje vzvišene cilje. Jasno pa da bo OZN močna samo toliko, kolikor ji bomo moči dali mi, vsi ljudje in narodi, ki to skupnost sestavljamo. Zato je tudi dolžnost slehernega delovnega človeka v našem kolektivu, da vselej in povsod zastopa načela OZN in da se za njihovo uresničitev prizadeva.

OZN je uradno nastala ob koncu druge svetovne vojne, ko se je zrušil svet fašističnega nasilja in ko so se zmagoviti zavezniki sporazumeli, da v prihodnje mir, svoboda in blagostanje narodov ne smejo biti več plen novih spopadov in naključij, ampak, da mora posebna organizacija, trdnjša, kot je bilo pred vojno Društvo narodov v Ženevi, bdeti nad bodočnostjo človeštva. Ustanovno listino OZN so kot prve podpisnice ratificirale Kitajska, Francija, Sovjetska zveza, Velika Britanija in ZDA. Datum, ko so zavezniške velesile stavile svoj podpis na listino OZN, to je 24. oktobra 1945, poslej praznujemo vsako leto kot dan OZN.

Trideset let je že preteklo od teh začetkov. Marsikaj se je v svetu in v odnosih med narodi premaknilo in spremenilo. Žal so se še vrstile vojne; še so grane in strupi ubijali celo otroke; Koreja, Vietnam, Laos, Srednji Vzhod, Ciper, Alžir, Angola in druge dežele so bile prizorišče hudih bojov, v katerih so se križali interesi vesil. Bogati so še bolj bogateli, revni so še bolj zaostajali. Toda v istem obdobju je prišlo tudi do preloma. Mogočno se je dvignil val protikolonializma in protimperializma. Široko se je razprostrlo po svetu gibanje neuvrščenih. Vse to pa je dobilo svoj odraz tudi v OZN in njenih specializiranih agencijah za gospodarsko sodelovanje in tehnično pomoč, izobraževanje, zdravstvo in človekove pravice.

Danes je v OZN že 145 dežel članic. Velesile imajo še vedno sicer pravico veta, toda vse bolj zmaga ideja enakopravnosti vseh dežel, malih in velikih, prizadevanje za oblikovanje novega bolj pravičnega ekonomskega reda v svetu je prav zdaj ena izmed glavnih točk v programu dela OZN.

Sklepi konference neuvrščenih v Colombu se prenašajo tudi v OZN. V tem duhu bo OZN morala čimprej dokončno izpeljati sklepe Varnostnega sveta, ki zahtevajo umik Izraela z zasedenih arabskih ozemelj. V tem arabskem duhu bodo morali slejkoprej odreči priznanje nasilnim vojaškim režimom, ki so protiustavno strmoglavili

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zunanji trgovini še več pozornosti!

Odbor za zunanje-trgovinsko poslovanje skupščine ZP Iskra je na zadnji seji obravnaval številna vprašanja s svojega področja. Ugotovil je, da je kljub delnemu izboljšanju v zunanjetrgovinskem poslovanju položaj še vedno kritičen, glavni vzroki pa so: slaba kakovost, nezadostna delovna disciplina, previsoke cene, predragi domači reprodukcijski materiali in ne nazadnje premajhna udeležba lastnega Iskrinega kapitala v naši zunanjetrgovinski mreži. Razen Guesta, Ireta in Perlesa poslujejo vse druge firme dokaj ugodno. Uspešnost poslovanja celotne Iskre je v veliki meri odvisno prav od našega izvoza, zato je vsakršen najmanjši dvom o umetnosti obstoja Iskrinih predstavništev, zlasti pa proizvodnih in trgovskih podjetij v tujini docela odveč.

Odbor za zunanjetrgovinsko poslovanje skupščine ZP Iskra je na seji, ki je bila minulo sredo, obravnaval letošnje zunanjetrgovinsko poslovanje Iskre ter poslovanje Iskrinih zunanjetrgovinskih firm v letošnjem prvem polletju.

O izvoznih in uvoznih dejavnostih ZP Iskra ter posameznih delovnih organizacij in TOZD je udeležence seznanil direktor temeljne organizacije zunanji trg Iskra Commerce Boris Lasič. Poudaril je, da je za trenutni položaj v svetovnem gospodarstvu značilno umirjeno oživljanje gospodarske rasti.

Prehod iz preteklega gospodarske krize pa ni povsod enako intenziven. Medtem ko je v ZDA in še posebej v Zvezni republiki Nemčiji konjunktura živahnejša, pa so nekatera tržišča še vedno pod močnim vplivom preteklega kriznega obdobja. Med temi so tudi Italija, Velika Britanija in Francija, torej države, na katere odpade velik del Iskrinega izvoza.

Gledano v celoti lahko letošnje zunanjetrgovinske rezultate Iskrinih temeljnih organizacij ugodno ocenimo. Letni izvozni plan bomo predvidoma izpolnili približno 90-odstotno, kar pa pomeni približno 23-odstotno povečanje v primerjavi z lanskim letom. Ob tem naj povemo, da je to povečanje precej nad povprečjem dviga izvoza, tako v jugoslovanskem kot v slovenskem merilu in tudi v branži elektrokovinske industrije sploh.

V nadaljevanju je Boris Lasič govoril o terjatvah in prilivu. Med drugimi se je v zvezi s tem dotaknil tudi problemov na nekaterih izvoznih območjih. Tako na primer Iskra — Milano ne more v rokih poravnati svojih dolgov, ker ji na drugi strani Iskrine organizacije dolgujejo večje vsote. Plačilne sposobnosti Guesta v Veliki Britaniji je odvisna od realizacije sanacijskega programa za to firmo, terjatev do Rabbata pa je n.p.r. nastala zaradi vojne v Libanonu.

Operativni uvozni načrt za prvih devet mesecev pa je Iskra izpolnila skoraj v celoti. Uvoz je v glavnem potekal normalno in kljub močnim restriktivnim ukrepom zaradi morebitnega izpada ne bi smelo prihajati do zastojev v proizvodnji. Glede na dosežane rezultate in predviden uvoz v zadnjem trimesečju bomo letošnji uvozni načrt gotovo izpolnili.

Direktor TOZD Zunanji trg Boris Lasič je prisotne seznanil med drugim tudi z bistvenimi spremembami samoupravnega sporazuma o posebnih pogojih strokovnih delavcev za razporejanje v tujino. Ta sporazum je predložila slovenska gospodarska zbornica.

Njegovemu poročilu je sledila obsežna razprava, ki je nakazala številna odprta vprašanja v naši uvozno-izvojni dejavnosti. Kritike so bile izrečene zlasti na račun prepočasne reševanja carinskih formalnosti, kasnitev pri obračunavanju pošilk, evidence uvoza itd. V razpravi je sodeloval tudi predsednik sindikalne organizacije združenega podjetja Jože Čebela. Opozoril je zlasti na to, da problemi, s katerimi se srečujemo v zunanjetrgovinski dejavnosti, niso nastali letos in, da smo zanje sprejeli rešitve že lani in v minulih letih. Odgovor, zakaj torej še vedno isti problemi, je kot na dlani: sprejetih nalog nismo uresničili!

Najhujša kritika na seji odbora za zunanjetrgovinsko poslovanje pa je bila izrečena na račun kakovosti neka-

terih naših izdelkov. „Sram me je, da smo na področju kakovosti toliko nazadovali. Dogaja se, da pred kupci pogosto zardevamo. Dogaja se celo to, da se kakovost izdelkov za domači in tuji trg razlikujeta,“ je ugotavljal eden izmed udeležencev sestanka.

V nadaljevanju je direktor gospodarsko-finančne direktije IC Fabio Škopac poročal o poslovanju Iskrinih zunanjetrgovinskih firm v letošnjem prvem polletju.

Iskrina zunanjetrgovinska mreža je tudi v letošnjih prvih šestih mesecih poslovala dokaj ugodno, čeprav so se nekatere organizacije in predstavništva še vedno borile z mnogimi problemi. Eden najhujših je še vedno premajhna udeležba lastnega Iskrinega kapitala v naših firmah v tujini, saj s takšno strukturo kot je zdaj, ne moremo in ne smemo pričakovati čudežev, ne

(Nadaljevanje na 2. strani)

Po uspešno končani prostovoljni delovni akciji orodjarjev kranjske Elektromehanike na potresnem področju v Posočju še posnetek za spomin. (K članku na 5. strani).

Koliko stane narodna zavest?

V petek, soboto in nedeljo je bil na Bledu dvodnevni seminar, ki ga je pripravila OO ZSM ZP Iskra. Seminar je priredila skupaj z republiško konferenco ZSM pod geslom Koliko stane narodna zavest.

O seminarju smo se pogovarjali s predsednikom OO ZSMS ZP Iskra Milošem Pavlicom in predsednikom osnovne Organizacije ZSM Iskra Commerce Janijem Burnikom.

Dejala sta nam:

Naša mladinska organizacija že dalj časa tesno sodeluje z mladinci onkraj Karavank to je z mladimi Koroškimi Slovenci. Tudi to pot, prav v času pred usodnim preštevanjem manjšine na Koroškem, smo povabili petindvajset Koroških dijakov in dijakinj,

članov kluba Koroške dijaške zveze v Celovcu, da bi takorekoč iz prve roke zvedeli o položaju slovenske narodne manjšine na Koroškem, hkrati pa bi naši mladinci seznanili mlade dijake in študente iz Celovca z našim samoupravnim socializmom, delavskim samoupravljanjem in sploh družbeno ureditvijo v naši domovini. Glavni del seminarja je bil v soboto, ko je bilo na sporedu najprej predavanje predsednice Koroške dijaške zveze iz Celovca Olge Vovkove, ki je spregovorila o zgodovinskem zatiranju Koroških Slovencev, njihovo današnjo problematiko pa je orisal Miha Zablatnik, predsednik Kluba Koroške dijaške zveze. Pri tem je še posebej opozoril

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pretekli teden se je dva dni, od ponedeljka do srede, mudila na obisku v našem Združenem podjetju Iskra pomembna delegacija iz prijateljskega Iraka pod vodstvom pomočnika predsednika državne organizacije za industrijo Dr. A. Al Saadija. Njihov gostitelj v imenu Iskre je bil namestnik generalnega direktorja Anton Stipančič, ki jih je po prihodu iz Pariza v nedeljo zvečer, sprejel v ponedeljek dopoldne v prostorih vodstva Združenega podjetja v Ljubljani in se z njimi razgovarjal o možnostih trgovinskega in industrijskega sodelovanja v prihodnje. Iraki gostje, ki so se za proizvodnjo Iskre očitno zanimali, so v času svojega bivanja obiskali še ITP, Elektrooptiko, elektrooddelek ljubljanske univerze, TEN, ATC na Laborah in TEA v Kranju.

Bili so navdušeni tudi nad prirodnimi lepotami Slovenije, saj so si med drugim ogledali tudi Bled. Na poti v Zagreb pa so se naši gostje ustavili še v tovarni uporov v Sentiernju na Dolenjskem.

Sodelovanje med Iskro in Gorenjem na novih poteh

Predstavniki Iskre in Gorenja so pripravili osnutek novega samoupravnega sporazuma o združitvi v poslovno skupnost elektrokovinske industrije. Udeleženci seje sekretariata sveta ZK Iskre in Gorenja so poudarili, da mora biti naše osnovno načelo v tem, da poiščemo takšno obliko sodelovanja in takšen način organizacije, ki bo resnično pokazal nujnost tesnega sodelovanja med obema sestavljenima organizacijama.

Sekretariat sveta ZK Elektrokovinske industrije je na seji v ponedeljek, 18. oktobra obravnaval številna vprašanja s področja svojega dela, ocenil in sprejel pa je tudi poročila o delu samoupravnih organov EKI in poslovnega odbora EKI in njegovih delovnih teles.

O delu poslovnega odbora je poročal — v odsotnosti v. d. predsed-

nika Ivana Atelška — generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs. Menil je, da je poslovodni odbor kljub vsem težavam in nesoglasjem dosegel v minulem obdobju občuten napredek v smeri večje usklajenosti mnenj in tudi sposobnosti, da se o določenih stvareh ob partnerja tudi dogovorita.

„Rezultat, ki smo ga dosegli, pa ni v sorazmerju z vloženim trudom,“ je poudaril generalni direktor. „Spoznali smo, da je odpravljanje razlik med Iskro in Gorenjem daljši proces in da razlik v gledanjih ni moč premostiti kar čez noč. Mislim pa, da še vedno nismo načrtni v svojem delovanju in da se dogajajo stvari, ki kdaj pa kdaj rušijo naše napore. Vsekakor nas čaka še veliko dela.“

V nadaljevanju seje sekretariata je direktor področja za stike z javnostjo Boštjan Barborič seznanil prisotne z osnutkom novega samoupravnega sporazuma o združitvi v poslovno skupnost elektrokovinske industrije. Poudaril je, da je bilo potrebno — zdaj še vedno veljavni stari sporazum uskladiti z določili zakona o združenem delu in spremeniti, oz. dopolniti nekatera področja, upoštevaje izkušnje minulih dveh let.

Osnutek novega samoupravnega sporazuma o združevanju v poslovno skupnost vsebuje med drugim štiri najpomembnejše cilje:

- krepitev samoupravnega dogovarjanja in usklajevanje ter sporazumevanje o razvoju in medsebojni delitvi dela,
- nenehno poglobljanje dohodkovnih odnosov z združevanjem dela in sredstev,
- prizadevanja za organiziranje skupnih raziskovalnih projektov in v ta namen sporazumno združevanje sredstev,
- usklajevanje tržne politike in zagotavljanje nastopanja na domačih in tujih tržiščih.

Najbolj bistvena razlika med dosežanim samoupravnim sporazumom in novim osnutkom je vsekakor v tem, da je prvi združeval Iskro in Gorenje v sestavljeno organizacijo združenega dela, osnutek pa govori le o poslovni skupnosti elektrokovinske industrije.

LD

21. NOVEMBRA SE BOMO ODLOČALI ZA II. SAMOPRISPEVEK

Naj bo tudi odločitev ljubljanskih Iskrašev »ZA«

Združimo sile in odpravimo naše slabosti

„Tovariši, združimo sile, kajti v slogi je moč,“ s temi besedami je sekretar sveta ZK ZP Iskra Stane Preskar končal svoj govor na drugi seji sveta ZK združenega podjetja Iskra. Članek o tem zasedanju bomo objavili v prihodnji številki.

V 30 LETIH SMO NAREDILI MNOGO

Po zmagi nad nacizmom in fašizmom ter po zmagi socialistične ideje, smo Jugoslovani z vsemi silami obnavljali porušeno domovino. Potrebno je bilo obnoviti domove, mostove, železnico itd. ter seveda tudi razne tovarne in tovarnice. Poleg obnove pa smo zastavili tudi ambiciozne načrte za izgradnjo novih tovarn in drugih objektov, odločno smo začeli uvajati nove družbenoekonomske odnose in graditi samoupravni sistem v državi. V svetu pa smo odločno in uspešno uvedli politiko neuvrščenosti. Jugoslovani smo pod izrednim vodstvom tovariša Tita dosegli v svetu zelo ugledno mesto.

Tudi Iskra letos slavi 30-letnico. Tudi Iskra je v teh letih dosegla napredek, velik napredek. Začeli smo pionirsko, proizvodnjo smo zastavili najprej v nekaterih obnovljenih tovarnah in industrijskih centrih (Kranj, Ljubljana). Vendar smo kmalu sprejeli odločitev, da je potrebno industrializirati tudi naše podeželje. Tako se je začela proizvodnja tudi v nekaterih hlevih (seveda obnovljenih). Vedno pa smo gradili našo bodočnost na prednostih našega delavca, na pridnosti in natančnosti. Elektromehanična in elektronska proizvodnja to potrebuje, potrebuje pa še precej znanja.

Danes po 30 letih, ko se oziramo nazaj, so naše prsi polne ponosa, v naših glavah je samozavest. Bili smo na pravi poti, saj to dokazujejo rezultati. Prav je, da smo se povezovali, prav je, da smo si pomagali takrat, ko je kakšna tovarna Iskre zašla v težave, takrat ko je kakšna tovarna potrebovala nov program. Dokazali smo pravilnost starega slovenskega pregovora: „V slogi je moč.“

V zadnjih letih so se nam pridružile nekatere starejše tovarne (Zmaj, EMO). Tudi to je dokaz več, da je v združenem delu (če uporabljamo nov pojem) mnogo skupnih interesov. Potrebno jih je le pravilno izluščiti iz

vsakodnevne aktivnosti in se pošteno dogovoriti za reševanje nalog.

Doživeli smo nesluten razvoj v teh 30 letih. ISKRA je postala evropska firma, znana pa tudi po vsem svetu.

ZDAJ SMO V NEKEM PRELOMNEM TRENUTKU

ISKRA je doživela več faz razvoja. Zadnji dve leti se nahajamo v posebnem položaju. Velikost ISKRE je dosegla takšno stopnjo, da je bila potrebna reorganizacija upravljanja, vodenja. Novo vodstvo Iskre, ki je nastopilo pred dvema letoma, je zastavilo nov koncept organizacije in poslovanja Iskre. Načelno smo ta koncept sprejeli, v praksi pa ga ponekod še nečemo izvajati ali pa ga ne znamo izvajati.

Nesrečna okoliščina ob tej reorganizaciji je bila in je še zmanjšana gospodarska dejavnost po svetu in v Jugoslaviji. Izdelki se težko prodajo, potrebno bi bilo uvajati novo proizvodnjo (rekonstruiranje). V teh časih bi morali odločno in učinkovito izkoristiti notranje rezerve (v delovnem času, v boljši izrabi materiala, v boljšem izkoriščanju strojev). Žal pa taki časi niso primerni za dolgeveze in ponavljajoče se razprave o istih vprašanjih. Razpasla se je navada da mnogo razpravljamo (in to med delovnim časom), da sprejemamo še kar precejšnje število sklepov, da pa jih zelo malo izvajamo.

Torej ni čudno, da nam pada produktivnost, da se rahlja delovna disciplina. Lahko bi pa rekli celo, da se rahlja poslovna morala v Iskri sami. Poglejte, razni direktorji se dogovarjajo in na koncu tudi dogovorijo. Kaj pa potem? Mnogi pozabijo, da je treba tak dogovor izvesti. Nekateri pozabijo na dogovore ali pa jih celo po svoje razlagajo. Imamo celo primer obrekovanja. To pa nam ne more biti v čast. Takšne poteze posameznikov bo v bodoče potrebno politično oceniti. Prav tako pa bo treba politično oceniti tudi tiste izjave, ki se pobarvajo z interesi delavcev, v resnici pa zagovarjajo interese ožjih vodilnih skupin.

Ze dve leti smo v revolucionarnem obdobju, ko hočemo spremeniti naše družbene odnose. Nova ustava in zakon o združenem delu nudita dolgoročne perspektive, kako organizirati naše družbeno življenje in delovanje, da bo delavec (tisti brez kravate in tisti s kravato) resnično odločal o ustvarjanju in delitvi dohodka in o vsem drugem. Iskraši smo hoteli vedno biti med prvimi nosilci družbenega razvoja. Potrudimo se tudi danes!

V naslednjih mesecih temeljito ocenimo naše odnose v samoupravnih sporazumih. Ponovno proučimo, ali smo res omogočili delavcem, da izvajajo svojo samoupravljalško funkcijo (ki je pravica in dolžnost).

IZDELANA ANALIZA HOČE POKAZATI KRITIČNE TOČKE IN MOBILIZIRATI VSE DELAVCE ZA REŠEVANJE.

Analiza gospodarskega položaja TOZD (ki je bila narejena posebej za sejo sveta ZK, dobili pa so jo vsi sekretarji OO ZK v Iskri), je bila narejena tako da:

- pokaže na kritične točke poslovanja v vsaki TOZD,
- pokaže velike razlike v poslovanju različnih TOZD,
- izživa konkretno razpravo v vsaki TOZD,
- izživa samoupravljalce in poslovodje za skupno reševanje konkretnih kritičnih točk
- mobilizira vse delavce k večji enotnosti Iskre, večji medsebojni solidarnosti in pomoči.

Analiza ni imela namena kritizirati. Res pa je, da je opravljeno rangiranje (vrstni red) TOZD po posameznih kriterijih. Sekretariat ZK ZP Iskra je

tak pristop ocenil kot zelo dober. Sekretariat pa postavlja vprašanje, zakaj teh podatkov (in vrstnega reda TOZD) ne smemo povedati delavcem.

Gospodarska situacija je precej zapletena. Ne smemo biti pesimisti, moramo pa biti le toliko pogumni in se resnično soočiti z dejstvi. Potrebno je iskati nove rešitve, iskati moramo nove možnosti. Kajti največji uspehi se dosega z izkoriščanjem možnosti in ne z reševanjem drobnih problemov.

KAKŠNA JE ISKRA DANES?

Danes je Iskra izredno decentralizirana. Ves dohodek je v TOZD. Ni nobenega ekonomskega centra moči. Združevanja sredstev je malo, največ ga je med tistimi TOZD, ki delajo na istem dvorišču. Še vedno smo priča nasprotujočim si prizadevanjem:

- eni se bore za večjo enotnost združenega dela (torej Iskre),
- drugi pa se še vedno bore za večjo decentralizacijo (in s tem neodvisnost) TOZD, posebej dislociranih. Priznati moramo, da še nismo uspeli vzpostaviti dohodkovnih odnosov med TOZD Iskre. Res je tudi, da tovariši v TOZD še vedno čakajo, da jim bo te odnose uredil nekdo drug. Vendar bodimo kritični! Če obstoja v Iskri (in pri njenih vodilnih) še vedno nekaj podjetniške kombinatorike, ta pristop obstaja tudi v vodstvih posameznih občin. (Naj povem, da pod podjetniško kombinatoriko razumemo povezovanje takih TOZD, ki delovno ali dohodkovno niso povezani med seboj).

Imamo primere, da občinska vodstva vzpodbujajo zagotavljanje socialne varnosti delavcev znotraj občine bolj kot v okviru združenega dela (v našem primeru Iskre). To vprašanje ni tako enostavno. To je povezano s pojmovanjem, kaj je družbeni dohodek in čigav je ta dohodek. V preteklosti je Iskra (njeni sestavni deli) pomagala posameznim tovarnam (ne glede na lokacijo) in s programi in z denarjem in s kadri. To je bilo dobro.

Poudarek izobraževanju

Da sedanji čas zahteva od človeka veliko veliko več znanja, sposobnosti in prilagodljivosti kot kdajkoli, ni niti nova niti presenetljiva ugotovitev. Tako se tudi delavski razred in z njim vred komunisti nahajajo pred vedno novimi nalogami. Slednje pa bi le težko izpolnjevali, če ne bi imeli trdne idejno-politične podlage. Da pri tem igra bistveno vlogo ravno izobraževanje, sistematično in stalno, nikoli ne bo odveč poudarjati. Tega se dobro zavedajo tudi v kranjski občini, kjer je ObK ZKS pripravil obširen program idejno-političnega usposabljanja članstva ZK v l. 1976/77. Slednje je stalna naloga in zato sestavni del programske aktivnosti tako osnovnih organizacij kot tudi ObK ZKS. Seveda morajo tem prizadevanjem ustrezati tudi organizacijski, kadrovski, materialni in drugi pogoji. Množična marksistična vzgoja vsega članstva pogojuje pestrost vsebine, oblik in metod tega usposabljanja.

Tako morajo osnovne organizacije, sveti in aktivni ZK zagotoviti svoje konkretne programe idejno-političnega usposabljanja članstva, ki bodo v skladu s programom ObK. Pri njegovem izvajanju pa se lahko manjše organizacije med seboj povežejo, za opravljanje teh nalog pa izvolijo ustrezne

Tako mora Iskra še nadaljevati. Vendar kako to doseči v spremenjenih družbenih pogojih?

KAKO USMERITI NAŠO BODOČO AKTIVNOST?

Predvsem se moramo zavedati, da smo Iskra mi vsi v vseh TOZD. Iskra je takšna, kakršni smo mi, z vsemi vrlinami in napakami. In Iskra bo takšna, kakršno bomo hoteli imeti mi. Saj vendar Iskra gradimo sami.

Prepričan sem, da moramo znova proučiti razmere v Iskri, izluščiti probleme, jih sortirati in razdeliti na razne nivoje v reševanje. (Tak posel je treba opraviti vsaj enkrat letno). Ta posel pripada poslovodjem. Vsak vodja mora vedno ugotavljati prioriteto (pomembnost) nalog. Vodja mora reševati najvažnejše probleme, ne sme se pa izgubljati v drobnarijah. Poslovodje so dolžne pripravljati strokovne rešitve problemov.

Vsako strokovno področje mora imeti svoje srednjoročne programe dela za vse 3 nivoje (SOZD, DO, TOZD). Člani poslovodnega kolegija SOZD morajo poskrbeti, da bodo naloge konkretne in nedvoumno razdeljene. (V tej smeri je že nekaj narejenega, vendar bo potrebno to usmeritev izpeljati do konca).

V vsakem primeru pa je potrebno zaostriti osebno odgovornost vseh poslovodij (kar bomo lahko ocenjevali ob reševanju konkretnih nalog). Bilo bi dobro, ko bi razmišljali o tem, kako povezati osebni dohodek poslovodij na rezultate. Morda bi bil osebni dohodek poslovodij lahko odvisen od kriterijev kot so: — dohodek na delavca, produktivnost, rentabilnost. (Vse te kriterije se da povsod enostavno izračunati).

Zavedati se moramo, da so gospodarske in družbene razmere zapletene. Take razmere pa zahtevajo, da funkcijo voditeljev lahko prevzemajo in obdrže zares sposobne in velike osebnosti. Kadri morajo imeti svoje programe dela, morajo jih zapisati in pokazati. V sedanjih razmerah je premalo, da le opisujemo situacijo, dolžni smo razmere spreminjati. Za to so izkušnje sicer zelo potrebne in ko-

ristne in so dobra stvar, samo šolnina je včasih zelo draga. Pa življenje je prekratko, da bi se učili le na svojih izkušnjah. Potrebna je organizirana vzgoja vseh vodilnih kadrov v Iskri. Potrebno je izdelati ustrezen učni program, izbrati krog perspektivnih kadrov, jih izpopolnjevati za sedanje delo na vodilnih mestih, mlajše pa usposablja za prevzem takih mest. Potrebno je stalno spremljati osebni razvoj perspektivnih kadrov. To je izredno pomembna naloga vodstva Iskre.

DODATNE NALOGE POLITIČNIH ORGANIZACIJ

Poslovodne strukture morajo pripravljati strokovne rešitve za probleme, ki se vsakodnevno pojavljajo. OO ZK pa so dolžne z vso odgovornostjo prepoznati, ali je predlog (rešitev) možno izvesti in kakšno mobilizacijo zahteva. ZK ima zelo velik ugled. Vsaka OO ZK in njen sekretar pa bosta povečala vpliv, če se bosta spopadala z resničnimi in pomembnimi problemi v svojem okolju.

Sekretarji in vsi člani ZK se moramo korajžno spopasti z vsemi demagoškimi stališči in delovanjem tistih, ki razbijajo enotnost združenega dela, ki kažejo na neuresničena nova načela, sami pa pri tem prav nič ne naredijo za njihovo resnično uveljavljanje.

Sekretarji in celotne OO ZK morajo v bodoče več napora vložiti za vzpostavitev večjega zaupanja med OO ZK in med TOZD ter med komunisti na različnih vodilnih mestih. Zaupanje mora temeljiti na tvornem, odkritem skupnem delu in prizadevanju.

OO ZK morajo urediti razmere tako, da ne bo več neskončnih diskusij med delovnim časom, naj bodo sestanki kratki. Sicer pa moramo večino sestankov prenesti v popoldanski čas. (Sicer bomo o produktivnosti le govorili).

Naj na koncu še povem stališče sekretariata sveta ZK ZP Iskra, da so vse OO ZK dolžne razpravljati o vseh kritičnih točkah poslovanja v Iskri. Zapiranje za „tozdoske“ plotove je skrajno neodobno.

samoupravljalcev predstavljaj osnovno za dolgoročni napredek in množičnost omenjenega izobraževanja.

Zato velja še posebej pohvaliti sklep Občinske konference ZKS v Kranju, da bo sistematsko spremljala in uravnavala idejno-politično usposabljanje. Viktorija Budkovič-Rayyes

KOLIKO STANE NARODNA ZAVEST?

(Nadaljevanje s 1. strani)

na dosedanje načine ljudskega štetja na Koroškem, saj je znano, da že v ranki Avstriji, zlasti pa v prvi republiki, še posebej pa pod nacisti, po priključitvi Avstrije k Nemčiji, so omejena štetja bila prirejena in narejena tako, da so prikazovala čedalje manj avtohtonih Slovencev na tem ozemlju.

Predsednik ZSM v ZP Iskra Miloš Pavlica je udeležencem seminarja podrobneje razložil naš socialistični samoupravni sistem, problem naše socialistične izgradnje in nadaljnji razvoj naše družbe.

Osrednja tema seminarja je bilo vsekakor predavanje dr. Franceta Hočvarja, direktorja Instituta za proučevanje dežel v razvoju, ki je Koroškim mladincem zelo jasno, pregledno in tudi načelno pojasnil ustavni in pravni položaj nacionalnih manjšin v Jugoslaviji. Prav ta problem je pri nas zelo dobro rešen, dosledno izveden, saj je narodnim manjšinam v Jugoslaviji in v Sloveniji, kjer imamo pripadnike italijanske in madžarske narodnosti, z ustavo zagotovljena enakopravnost.

Po predavanjih je sledilo predavanje dveh filmov in sicer so nam koroški gostje pokazali dvajsetminutni film pod naslovom Fašistične manifestacije na Koroškem, ki so ga sami posneli. Naši mladinci pa so jim prikazali film o našem združenem podjetju Iskra.

Kot smo naglasili že v začetku, pomeni ta seminar, tik pred štetjem na Koroškem, pomembno vez med mladimi; bil pa je koristen obema stranema — ki smo jim pokazali razvoj naše samoupravne socialistične družbe, tako koroškim dijakom in študentom, kot tudi našim, ki so se seznanili takorekoč iz prve roke s problemi, težavami in hotenji slovenske narodnostne manjšine na Koroškem. Ta vez z mladimi onkraj meje je trajna, pomembna in jo bomo poskušali gojiti še vnaprej.

Zrelost Organizacije združenih narodov

(Nadaljevanje z 1. strani)

demokratske režime, kot je primer hunte v Čilu. V tej perspektivi bodo morali ukrepati proti rasni diskriminaciji

„Ni dovolj, če izkoriščamo OZN samo kot zadnje pribežališče v kritičnih položajih, ali kot zakladnico v nerešljivih vprašanjih“, je nedavno na seji generalne skupščine OZN ob 30-letnici OZN poudaril generalni sekretar Kurt Waldheim.

„Svetu je potrebna taka ustanova kot popolnoma razvit instrument sodelovanja, z aledjem mednarodne solidarnosti in s prestižem, mimo katere v nevarnih položajih ne bi mogli iti in ki je nenadni nesporazumi in spopadi ne bi vrgli iz ravnotežja!“

mak

Načrtno, enotno, samoiniciativno

S predsednikom delavskega sveta Široke potrošnje tovaršem Albinom Pahorjem smo se pogovarjali o delu in problematiki te najbolj izpostavljene Iskrine delovne organizacije. Zadnji dve leti je imela mnogo težav predvsem s trgov, kar se je seveda odrazilo tudi na proizvodnji in predvsem na finančnem efektu.

Zadnji čas se prodaja zelo popravlja in skladišča se nam praznijo kakor po tekočem traku. Povpraševanje po naših izdelkih je vse večje in to je garancija za nemoteno bodoče delo. Kljub temu ugotavljamo, da vsega zamujenega vseeno ne bo mogoče nadoknaditi. Velik zastoj prodaje je bil spomladi zaradi tržnih razmer, še bolj pa ob zadregi na prehodu na novi sistem plačevanja ob uveljavitvi zakona o zavarovanju plačil. Razveseljivo je dejstvo, da se nekatere tovarne kar utaplajo v naročilih in nastaja samo vprašanje zmogljivosti, da bi ustregli čimveč naročnikom oziroma kupcem. Torej lahko sklepamo, da je največja ovira, ki je pestila našo DO vse od združitve, odstranjenja, če bodo razmere ostale take, kakršne se kažejo zdaj.

Na Delavskem svetu smo sprejeli vrsto sklepov, ki zadolžujejo službe v tovarnah in skupnih službah, da ugotovijo vse možne ukrepe za normalizacijo poslovanja in pospešeno proizvodnjo. Letne programe je treba v posameznih TOZD doseči s čimvišjim procentom, saj ima proizvodnja vso možnost za polnoasedbo vseh kapacitet. V kratkem bomo na seji DS dobili poročila o izpolnitvi sklepov oziroma o sprejetih ukrepih.

Kakor sem že povedal, proizvodnja ni bila v polnem razmahu, zato je bilo razumljivo, da tudi investicij ni bilo mnogo, čeprav je precej potreb. V več TOZD želijo povečati kapacitete z avtomatizacijo in posodabljanjem tehnologije, kar pa jasno zahteva sodobno tehnično opremo. Zato smo si zadali v srednjeročni program razvoja enega od večjih ciljev: združevanje sredstev za investicije. Sestavili bomo prioritarno listo potreb po TOZD in tako vlagali sredstva za modernizacijo proizvodnje in razširjeno reprodukcijo združeno, kar bo mnogo bolj efektino in marsikje bo na ta način možen radikalen poseg v modernizacijski proces proizvodnje. Često je ena sama TOZD za potrebno in projektirano naložbo prešibka, z združevanjem sredstev pa bo potrebno opremo lahko nabavila, ali gradila objekte, ki jih potrebuje.

Po skoro dvoletnem poslovanju po združitvi prejšnjih šestih samostojnih delovnih organizacij ugotavljamo, da branža, kakor smo jo na začetku imenovali, služi svojemu namenu in dosega cilje, ki smo si jih zastavili v samoupravnem sporazumu ob združevanju. Koncentracija sil in sredstev je bila naša glavna naloga, to pa je bilo doseženo na vsej črti. Seveda pa so še nekatere težave in o popolni enotnosti je po komaj dveh neopolnih letih še težko govoriti. Samoupravni organi ugotavljamo, da bo treba še marsikje več dobre volje, da bo vsa delovna organizacija dihala kot en živ in zaokrožen mehanizem. Razumljivo je,

da se kažejo tudi tendence lastnih smeri posameznih TOZD, saj smo prišli skupaj zelo različno organizirani, tudi z različnimi pogledi in stopnjo tehnične sposobnosti. Vendar smo doslej še vse posamezne tendence uspešno koordinirali in jih kanalizirali v enoten koncept delovne organizacije.

Tudi „domače zakonodaje“ še nismo popolnoma uredili. Statut predvideva še vrsto samoupravnih in splošnih aktov, ki jih žal še nismo uspeli pripraviti in sprejeti. Temu je največ krivo to, da so nekatere službe in sekretariat, ki je zadolžen za juridično delo, zaživele šele letos v začetku leta in tudi ti tega ne zmorejo naenkrat. Počasi pa se vse delo, poslovanje in samoupravni odnosi normalizirajo z internimi akti, precej pa jih bomo sprejeli še letos. Mnogo časa pa zgrabimo z javno razpravo in pripombami po naših šestih TOZD, ki so raztreseni od Železnikov preko Ljubljane do Sežane. Imeli pa smo celo nekaj primerov, da je gradivo obležalo v predalu odgovornih tovarišev, kar gotovo ni ne vzpodbudno, ne pohvalno.

S tem v zvezi bi še dodal, da se bodo morali v TOZD dogovoriti in sprejeti določeno vodilno strukturo, ki naj delo strokovno vodi in koordinira poslovanje. Za kadrovske strukture smo zelo zahtevni, posebno za vodilno garnituro, ker le strokovno usposobljeni in iz prakse izhajajoči ljudje bodo lahko uspešno vodili in postavili poslovanje na potrebno raven. Čas pa naj se namesto za brezplodne debate raje porabi za ureditev in realizacijo postavljenih nalog po posameznih tovarnah. Dogovorili smo se za skupno delo in prav je, da se dogovorjena pravila igre spoštujejo.

FY

Iskrina zvezda mora biti znak kakovosti

Vodstvo družbenopolitičnih organizacij ZP Iskra je že obravnavalo osnutek novega samoupravnega sporazuma o združevanju delovnih organizacij v SOZD Iskra. Osnutek sporazuma je ugodno ocenila z nekaj manjšimi pripombami, predvsem na račun formulacije nekaterih členov.

Vodstvo družbenopolitičnih organizacij združenega podjetja Iskre je v ponedeljek, 18. oktobra obravnavalo osnutek novega samoupravnega sporazuma o združevanju delovnih organizacij v sestavljeno organizacijo združenega dela Iskra—elek trokovinska industrija Ljubljana. Ob tem naj omenimo, da je osnutek natisnjen šele v nekaj izvodih, v kratkem pa ga bomo objavili v našem glasilu.

Udeležencem sestanka je osnutek tega novega dokumenta pojasnil direktor področja za stike z javnostjo Boštjan Barborič. Opozoril je zlasti na posebnosti osnutka, in to posebnosti, ki so jih prinesli novi zakon o združenem delu in izkušnje v zadnjih dveh letih.

Razprava o posameznih členih je med drugim pokazala, da je skrajni čas, da vse delovne organizacije, ki so združene v Iskro uporabljajo enoten Iskrin znak, in ne tako kot doslej, ko so nekateri delali tako, kot se jim je zahotelo. Ob tem velja še opozoriti, da mora postati Iskrina zvezda znak kakovosti, in ne tako kot se je dogajalo mnogokrat, da smo jo „prilepili“ tudi na izdelke sumljive kakovosti. K odpravi tega, bo gotovo veliko prispevala uvedba tako imenovanih Iskrinih standardov, ki bodo zagotavljali izredno visoko kakovost, tisti, ki pa teh standardov ne bodo upoštevali pa pač ne bodo smeli uporabljati Iskrinega zaščitnega znaka, ali še bolje — v SOZD Iskra zanj ne bo prostora.

Veliko pozornosti so razpravljalci posvetili tudi vprašanju številčnosti delegacij. Izrečenih je bilo več predlogov, na koncu pa je obveljalo stališče,

INDUSTRIJA KONDENZATORJEV, SEMIČ

Zlagoma na bolje

Doslej najbolj trdo leto

V Industriji kondenzatorjev v Semiču se že vse letošnje leto otepajo težav, ki jih je povzročila vrsta vzrokov. Na eni strani se še ni čisto popravilo stanje na svetovnih tržiščih, se pravi, da lani najmočnejša recesija še ni povsem popustila.

Na drugi strani pa so težavam te naše industrije precej prispevala tudi domača gospodarska gibanja. V začetku letošnjega leta so v Semiču startali s precej nižjo proizvodnjo od načrtovane, čemur je bilo pa krivo pomanjkanje konkretnih naročil. Vzrok za manjša naročila za domači trg pa je treba iskati zlasti v tem, da so se v prvem trimesečju kupci zadovoljevali z bistveno manjšimi naročili, ker so se pripravljali na novi način plačevanja in ob pomanjkanju obratnih sredstev in ob predvidenih manjših možnostih za plasman svojih izdelkov ustrezno manj tudi naročali.

da imajo pri odločanju z večino glasov delegati delovnih organizacij toliko glasov kolikor TOZD zastopajo.

Beseda je tekla še o nekaterih drugih členih, na splošno vzeto, pa vodstvo družbenopolitičnih organizacij ZP Iskra ni imelo kakšnih večjih pripomb k osnutku novega Iskrinega samoupravnega sporazuma. LD

Po prvem aprilu, ko je stopil v veljavo novi zakon o zavarovanju plačil, se je položaj še poslabšal, kar najbolj zgovorno pove podatek, da so imeli v aprilu komaj 6 milijonov dinarjev realizacije.

Vse to obdobje so proizvajali na zalogo, katero naj bi po njihovih računih — ob boljših prodajnih pogojih na trgu, prodali do konca prvega polletja. Vendar pa se položaj v prvih šestih mesecih ni bistveno izboljšal in tako je celotna industrija kondenzatorjev prvo polletje zaključila s 7.903.459 dinarji izgube.

Položaj se tudi še v juliju ni izboljšal, pač pa je tako težko pričakovan porast domače prodaje prinesel avgust. V avgustu so prvič v letošnjem letu izkazali 1,06 milijona dinarjev ostanka dohodka, oz. za toliko zmanjšali ustvarjeno polletno izgubo.

Zaradi stanja, kakršno je vladalo v prvem polletju so v avgustu rebalansirali letošnji načrt, katerega bodo ob izboljševanju položaja na tržiščih do konca leta verjetno izpolnili.

Položaj v svetovnem gospodarstvu se je zdaj že tudi močno popravil, oz. normaliziral. Dotekati so začela opazno večja naročila za šibkotočne kondenzatorje, med tem ko je na področju jakostnih kondenzatorjev naročil še vedno premalo.

Na domačem trgu so naročila v tretjem trimesečju že močno narasla, ker so, kot kaže, kupci porabili svoje zaloge gotovih izdelkov, se pa pri njih tudi proizvodnja normalizira in s tem povečuje odjem kondenzatorjev obeh vrst.

Tako povečano povpraševanje po kondenzatorjih doma, kot na tujih tržiščih nakazuje boljše realizacijo in porast proizvodnje, delovnim kolektivom temeljnih organizacij združenega dela industrije kondenzatorjev pa vliva realen optimizem, da bodo rezultati ob koncu letošnjega leta vendarle ugodni in posledice stanja v prvem polletju odpravljene.

—C—

ISKRA IEZE—TOZD ELEKTROLITI, MOKRONOG

Boj za boljše poslovne rezultate

Temeljna organizacija združenega dela Elektroliti v Mokronogu je ob 31 % izpolnitvi načrtovane proizvodnje in v prvem polletju dosegla v prvem polletju le 29 % za letos načrtovanega celotnega dohodka, medtem ko je dosegla 1,6 milijona ostanka dohodka. Vendar le-ta ni zadoščal za pokritje bruto osebnih dohodkov ter je tako TOZD Elektroliti polletje zaključila z 2,3 milijoni dinarjev izgube.

Ob lanskim novih investicijskih vlaganjih so se proizvodne zmogljivosti TOZD Elektroliti v Mokronogu povečale, vendar pa bolj, kot so to terjale potrebe na domačem trgu.

Medtem ko doslej niso uspevali v izvozu, kamor bi lahko plasirali del povečanih zmogljivosti, se je tudi tu začel položaj izboljševati. Za okrog 100 milijonov dinarjev so letos svojih izdelkov že izvozili, obetajo pa se jim ugodni posli v tujini v prihodnjem letu, za kar se že vsestransko pripravljajo. Če bo vse šlo tako, kot si želijo, bi njihov izvoz lahko narasel v prihodnje na toliko, da bi za domači trg ostala le nekaka polovica proizvodnje.

Izboljšanja na področju prodaje v tretjem trimesečju kažejo, da bodo

(Nadaljevanje na 4. strani)

V »živo« v Elektromotorjih

Nedavna TV oddaja „V živo“ je med tehničnimi ljudmi v Sloveniji sprožila živo zanimanje in vrsto različnih komentarjev. Mislim, da je prav s tem dosegla svoj namen: poživiti zanimanje za inovacijsko dejavnost pri nas in ji predvsem dati mesto, ki ji gre.

Lep primer pozitivnega odnosa in upoštevanja „možganskih“ pridobitev so Elektromotorji v Železnikih, ki že dolga leta posvečajo veliko pozornost tehničnim in tehnološkim pridobitvam, k čemur jih sili tudi specifičnost njihove proizvodne problematike.

Pred nedavnim je Odbor za inovacije Iskre — TOZD Elektromotorji prejel tri zanimive prijave inovacij in jih pozdravil in ovrednotil s potrebno strokovno natančnostjo. V tej TOZD imajo posebnega referenta za to dejavnost, ki skrbi za metodičen pristop k ocenitvam novosti, za njihovo dokumentiranje in vso strokovno pomoč, če predlagatelj ne more, ali ne zna predloga strokovno predložiti.

Tako so dosegli, da ob novi ideji sodelujejo tudi ostali strokovnjaki v tovarni, povejo svoje mnenje in ocenijo vrednost inovacije. Za vse potrebne kontakte in pomoč poskrbi referent za inovacije Marjan Šmid.

Na seji s obravnavali naslednje predloge:

RACIONALIZACIJA STRUŽENJA OKROVJA ZA SIRENE — predlog Milana Šubica.

Ob struženju teh okrovov za varnostne sirene so se pojavljali stranski učinki — preveč igle in s tem še ena faza obdelave — včasih celo deformacija polizdelka in segrevanje obde-

Teoretika nove merilne metode: Marka Pintarja smo ujeli v povsem nasprotnem elementu.

lovanca. Milan Šubic pa je predlagal struženje z vidia stružnim nožem in mazanje s chlorothenom med obdelavo.

S tem je dosegel krajši čas obdelave, višjo kvaliteto polizdelka in s tem precejšen prihranek pri stroških izdelave. Predlog je komisija sprejela, priporočila za praktično uporabo in ga nagradila.

IZDELAVA NAPRAVE ZA KONTROLO KABLOV, ki jo je predlagal Štefan Razinger

Tu gre za odklonitev nevšečnosti, ki jo vsi mnogokrat občutimo. Primer: Priključni kabel za ročni mešalnik se zaradi pogostega pregibanja izrabi pri vходу v gospodinski aparat in zaradi tega nastane kratek stik, ker se obrabi izolacija, ali pa celo nastane nevarnost direktnega stika z uporabnikom — po domače bi temu rekli, da te pošteno strese.

Štefan Razinger pa je s pomočjo tehnologa Blaža Mohoriča izdelal napravo, ki samodejno pregiba kabel in registrira nihanje. Tako že pred

se izognili vrsti nevšečnih reklamacij in stroškom pri reklamiranih gospodinskih aparatih. Kontrolna naprava služi v prevzemni kontroli.

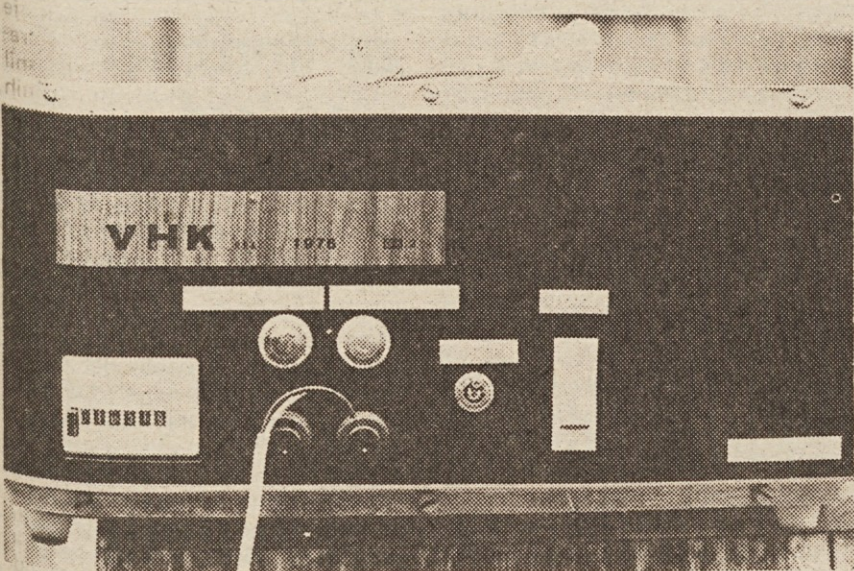
Odbor je po posvetu s tehnologij priznal napravo za originalno in koristno in zamisel nagradil po pravilniku.

TEHNIČNA IZBOLJŠAVA V MERILNICI, predlog Marka Pintarja in Štefana Bertonclja.

Predlagatelja sta prišla na idejo, da bi lahko na pisalniku, s katerim opravljajo momentne meritve, merili tudi temperaturo vrtečih se delov elektromotorja.

S tem sta rešila problem, s katerim so se ubadali že dolgo, ker niso mogli precizno ugotoviti nekaterih lastnosti med vrtenjem. Točnost meritev se je z novo metodo zelo povečala kar je koristna pridobitev glede na izračun karakteristik motorja. Predlog so sprejeli in nagradili.

FY

Naprava za kontrolo kablov — ideja Štefana Razingerja.

Pospešimo našo pomoč Iskrašem v Posočju!

PODPRIMO PONOVO AKCIJO SINDIKATA ISKRA, KAJTI VSAK DINAR ISKRAŠEM V POTREBI POMAGA!

ISKRA 3

Številka 44 — 23. oktobra 1976

Razprava o novem zakonu o združenem delu

Razprava o novem zakonu o združenem delu gre h koncu. V Široki potrošnji so sindikalne organizacije po TOZD že organizirale razpravo, v skupnih službah pa je bila pred kratkim. Razpravo je vodil sekretar ZK ZP Stane Preskar.

Zbranemu kolektivu je razložil tehnični potek, nastanek in sestavo novega zakona. Povedal je tudi, zakaj je novi zakon potreben v tej fazi družbenega razvoja.

Takoj po osvoboditvi je bilo potrebno, da je planiranje gospodarstva vodila država iz centra. Tako je lahko zagotovila enoten in najhitrejši ter enakomeren razvoj vseh področij v državi. Poleg tega je bilo potrebno vse dejavnosti skoncentrirati na najnujnejše, saj smo industrijo šele gradili, kadri so se šele šolali in vse sile je bilo treba zastaviti za socializacijo vsega gospodarstva.

Šele leta 1951 je dozorel čas za vzpostavljane samoupravnih odnosov, ko so prva podjetja pod geslom: „Tovarne delavcem“ prevzela svoje delovne organizacije v last in upravljanje.

Odtlej se je samoupravni proces krepil in pristojnosti so vse bolj prehajale iz upravnega aparata — državnega in gospodarskega — na delavce.

Nova ustava je te samoupravne odnose še poglobila in zajamčila neposreden vpliv neposrednih proizvajalcev na gospodarstvo in odločanje o dohodkih.

Kljub vsemu pa smo obstali pred dejstvom, da še vedno obstajajo kupoprodajni odnosi, ki so posledica konjunktne posameznih proizvodov in ne vloženega dela.

Zato novi zakon o združenem delu uzakonja poglobljene dohodkovne odnose, ki so daleč višja oblika od tržnih. To se pravi, da naj delavci

organizacij združenega dela dobijo delež, ki je sorazmeren njihovu vloženemu delu in ne delež od slučajnih pogojev na trgu.

Drugo negativno dejstvo pa je trenutno položaj komercialnih in bančnih struktur, ki upravljajo z velikanskimi sredstvi, ki so sicer sad dela, delavec pa nima več neposrednega vpliva na njihovo namensko porabo.

Tudi to bo novi zakon uredil tako, da bo imel neposredni proizvajalec direkten vpliv na porabo tega sadu svojega dela. Sam bo odločal o področju, na katerem se bo denar porabil, o namenu in obliki porabe. Tako bo pod vodstvom proizvajalcev obračanje sredstev, oni bodo določili, ali naj se porabijo za dvig družbenega standarda, osebnega standarda, ali za razširjeno reprodukcijo.

V teh novih odnosih bodo tudi odpadle neopravičene kritike, da so režijske službe neproduktiven faktor, saj se bodo po novem zakonu tudi formalno bolj neposredno in vidno vključile v proizvodni proces.

Zboru je Stane Preskar omenil tudi dejstvo, da je Zakon o združenem delu akt, ki ureja odnose do dela. Delo pa je živo in ga še tako precizen zakon ne more dokončno urediti, uzakoniti in precizirati vseh odnosov ob njem.

Zato je prav, da vemo, da je zakon le skup semaforov, ki dogajanje usmerja, ureja in mu daje smisel, vsi udeleženci pa morajo tvorno sodelovati pri posameznih odločitvah v vsakem primeru posebej. To pa je tudi smisel tega samoupravnega akta, da najde enotno zakonito pot, ki dopušča organizacijam združenega dela in delavcem samoupravne odločitve, važne za njihova svojsvena področja.

Zbor delovnih ljudi je sprejel tudi vrsto samoupravnih aktov, ki so bili že dlje v javni razpravi, tako Samo-

upravni sporazum o delitvi sredstev iz sklada skupne porabe, Pravilnik o volitvah, Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke v elektro in kovinski industriji SRS, Samoupravni sporazum o izobraževanju, štipendiranju in pripravniki, Samoupravni sporazum o temeljih plana ZP za obdobje 1976–80 in Pravilnik o postopku obkristval delovnih dolžnosti. Sprejeli so tudi Sindikalno listo za leto 1976.

KF

Sekretar ZK ZP Stane Preskar med razlago o novem zakonu o združenem delu.

BOJ ZA BOLJŠE POSLOVNE REZULTATE

(Nadaljevanje s 3. strani)

kljub vsem težavam dosegli okrog 90 % lanske prodaje in s tem tudi boljši finančni rezultat kot doslej.

Na področju zabavne elektronike recesija še traja, se pa tudi proizvajalci izdelkov zabavne elektronike obračajo prepočasi. Ob razumljivih naporih za povečanje proizvodnje profesionalne elektronike, nikakor ne bi smeli zamenjati zabavne elektronike.

Uspel seminar mladih I. C. v Poreču

Pisali smo že o tretjem tradicionalnem srečanju mladih iz Iskra Commerce, ki so se v začetku tega meseca zbrali v poreškem hotelu Delfin. V prvem članku smo poročali le o predzadnjem dnevu srečanja, ko je mlade obiskal generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs ter objavili mnenja nekaterih predstavnikov mladinske organizacije IC o seminarju. Tokrat bomo na kratko obdelali tudi druge dneve tradicionalnega srečanja, hkrati pa objavljamo sklepe seminarja.

Tradicionalnega srečanja mladih iz Iskra Commerce se je udeležilo več kot sto predstavnikov iz vse Jugoslavije, največ pa seveda iz Ljubljane in Beograda. Prvi dan je bil namenjen zgolj spoznavanju mladih, takoj drugi dan pa je „šlo že zares“: podrobno so

preučili vlogo in organiziranost mladih v njihovem kolektivu ter dali več tehtnih pripomb in pobud.

V petek, 1. oktobra je udeleženecem seminarja spregovoril tudi glavni direktor IC Ilja Medič. Naslov njegovega referata je bil Tržni odnosi v Iskri. V njem je mlade seznanil z organizacijo in delovanjem tržništva v našem združenem podjetju. V razpravi, ki je sledila referatu, so mladi seznanili direktorja Mediča s številnimi problemi, ki jih tarejo, v njihovih organizacijah s problemi, ki bi jih morali čimprej izkoreniniti, če želimo, da bi v prihodnje bolje gospodarili.

Precej pikrih pripomb je bilo izrečenih na račun nekorektnih odnosov nekaterih Delovnih organizacij do Iskra Commerce. Beseda je nanesele tudi na izredno nizko produktivnost v IC, ki je za 7 % nižja kot lani. Eden od hujših problemov v IC je ekstenzivno zaposlovanje, ko skušajo z zaposlovanjem novih ljudi reševati organizacijske težave.

Direktor Medič je v pogovoru z mladimi udeleženci obširno spregovoril tudi o neracionalnem poslovanju v njihovi organizaciji, premajhnem varčevanju, pa tudi o osebnih dohodkih, ki ne rastejo v sorazmerju s produktivnostjo.

„Trošimo več kot zaslužimo, zato nas čaka v zadnjih mesecih do konca leta še veliko dela, če hočemo nadoknaditi zamujeno, če hočemo poslovati kolikor toliko uspešno in, končno, če želimo pokriti naše osebne dohodke. Imamo vse možnosti, da to dosežemo. Predvsem moramo izboljšati organizacijo dela, eden od namenov našega seminarja pa je tudi ta, da vi mladi udeleženci s svojim zgledom vplivate na večjo produktivnost v vaših organizacijah,“ je med drugim poudaril glavni direktor Iskra Commerce Ilja Medič.

LD

Mikroračunalnik v merilni tehniki

Katera merjenja, oz. naprave ali tipi instrumentov so „potencialni kandidati“ za uporabo mikroračunalnika

Razcvet mikroračunalniških enot (MPU) pomeni nastajanje bolj zgoščenih kompletnih instrumentov, t. j. instrumentov s programiranim krmljenjem, hranjenjem podatkov in obdelavo informacij; kot primer naj navedemo spektralne analizatorje, osciloskope ter razne vrste električnih števecv (frekvence, moči, itd.).

Instrumenti, ki so bili doslej omejeni le na ugotavljanje signalne velikosti, sedaj ugotavljajo prisotnost signala, hkrati pa so postali samostojni procesni sistem. Za bodoče nove instrumente predvidevamo poleg možnosti ugotavljanja prisotnosti nekega signala (informacije) še lastnost odditavanja in hranjenja informacije. Seveda bodo instrumenti imeli tudi sposobnost matematičnega manipuliranja s shranjenimi podatki.

Instrumenti, ki že imajo vgrajene mikroprocesorske enote, so: HP Model 1722 osciloskop, Tektronix DPO/31 računalniški sistem, in Tektronix 7 LS spektralni analizator. V Iskri na posameznih področjih že razvijamo naprave z vgrajenim mikroračunalnikom.

Prednosti in bistvene karakteristike naprav z mikroračunalnikom

Največ prednosti bo mikroračunalnik v merilni opremi doprinesel s možnostjo programiranja, nastavitvijo matematičnih kalkulacij in ostale obdelave signalnih informacij. Mikroračunalnik zagotavlja tudi pravilen potek merjenja in onemogoča konfliktno situacijo pri tem. Nadalje zmanjšuje operaterju število manipulacij na instrumentu, zagotavlja točnost merjenja in lastno ponovljivost lastnosti instrumenta pri meritvi. Zavzame manj prostora in porabi manj moči kot ostale vrste elektronskih logičnih vezij. Še ena lastnost je, ki pomeni veliko prednost — to je fleksibilnost. Z drugo besedo to pomeni enostavno možnost za preureditev vezja na druge zahtevane funkcije, oziroma diskretne funkcijske izhode.

Servisiranje in kontrola nudita tudi prednosti, saj je možna uporaba

mikroprogramiranja namesto detaljne zamudne analize vezij — od vezja do vezja ali od elementa do elementa.

Kakšni bodo ekonomski vplivi na ceno naprav in instrumentov

Veliko proizvajalcev skuša ugotoviti dejansko stanje na področju cen. Slednja je za mikroprocesorske enote relativno nizka, seveda pa sama „fizična“ izvedba potrebuje še dodatno delo z vgradnjo osrednje enote v instrument (software). Projektanti vezij bodo morali osvojiti nove hitre metode za njihovo analizo in sintezo, tako da bodo stroški razvojnega dela optimizirani. Pri velikoserijskih proizvodnji naprav ali instrumentov se seveda ti stroški izredno hitro kompenzirajo. Po drugi strani so stroški servisa nižji. Lastni program za kalibriranje pa omogoča hitro umerjanje instrumenta. To se pokaže v režijskih stroških za uporabnika, ker potrebuje manj časa in denarja za izučitev delovanja na napravi.

Ostali vidiki uporabe mikroračunalnika

Mikroprocesor že vpliva na instrumente. Bolj ko bo cena MPU pristopna, več bo proizvajalcev, ki bodo razvijali in proizvajali naprave za najrazličnejša področja uporabe. Slednja bo rasla tudi s tem, ko bodo projektanti pridobili dodatno znanje o lastnostih in možnostih mikroračunalniških enot. Računamo lahko tudi s tem, da v bodočnosti uporaba mikroprocesorskih enot ne bo omejena samo na zahtevnejše naprave in instrumentacijo, pač pa bo prisotna tudi v enostavni priročni in ceneni instrumentaciji. Prav gotovo se bo ob tem menjal tudi pristop k merjenju in t. im. „filozofija merjenja“. Uporaba MPU hkrati pomeni razmah avtomatske testime opreme (ATE). Računamo, da bo l. 1980 že zaznaven upad uporabe klasičnih instrumentov in porast avtomatske testime opreme za nekaj odstotkov. V svojem bistvu pa pomeni uporaba MPU pravo revolucijo in pospešeni razvoj v smeri popolnejših kibernetičnih sistemov, kar oslobaja človeka v proizvodnem procesu tudi od stalnih rutinskih in monotoničnih operacij. To je prav gotovo ena od naših velikih nalog — osvoboditi delovnega človeka utrujajočih in monotoničnih delovnih operacij ter nuditi novo tehniko, kjer bo človek na višji stopnji upravljal s posameznimi montažnimi roboti. R. Zorko

Sklepi III. srečanja mladih Iskra Commerce

Mladi zbrani na III. tradicionalnem srečanju mladih iz Iskra Commerce smo si edini, da je srečanje v tej obliki edini pravilni način koordiniranja dela in usklajevanja interesov mladih iz Iskra Commerce, posebej pa še mladih, ki združujejo svoje delo v dislociranih enotah po vsej Jugoslaviji.

Ker je ena izmed poglavitnih nalog slehernega organa ZSM TUDI AKTIVNA KADROVSKA politika bo v prihodnjem mandatnem obdobju potrebno mobilizirati vse sile, da se tudi na tistih področjih kjer to do sedaj še ni bilo izvedljivo, konstituirajo osnovne organizacije ZSM, oziroma se vsebinsko poglobi delovanje obstoječih OO kot tudi koordinacijskega sveta ZSM IC.

V zvezi s programsko usmeritvijo KS ZSM IC je potrebno vzpostaviti še tesnejše vezi z občinskimi konferencami ZSM na področju kjer delujejo OO ZSMS IC.

Ker je pred nami naslednje dvoletno mandatno obdobje sprejemamo sklep, da je potrebno najkasneje do 30. okt. izvesti volilno programsko seje vseh OO ZSM in najkasneje do 15. novembra 1976 konferenca ZSM IC.

Programska usmerjenost naj sloni na načelih programov OK ZSM s tem, da je potrebno programe vskladiti z vsemi DPO, ki delujejo v okviru Iskra Commerce.

Kljub določenemu napredku glede na prejšnja leta, je koordiniranost dela vseh DPO še vedno premajhna. Zato apeliramo na vse DPO predvsem na vodstva OO ZSM Iskra Commerce, da uskladijo programe in delo svojih in ostalih družbenopolitičnih organizacij.

Mladi v Iskra Commerce ugotavljamo, da je produktivnost dela v naši delovni organizaciji že drugo leto zapored negativna in je zato nujno potrebno vsposbuditi vsakega posameznika k boljši zavzetosti in organizaciji na delovnem mestu. Od kadrovskih in poslovnih organov pa zahtevamo da se drastično omeji zaposlo-

vanje in da se z interno fleksibilnostjo poskušajo reševati nastali kadrovski problemi.

Samoupravnim organom Iskra Commerce predlagamo, da nemudoma zadolže ustrezne službe, da pripravijo „varčevalni načrt“, saj smo pričr nenehnemu porastu stroškov, ki bremenijo naš dohodek.

Mladi sprejemamo na znanje sklepe problemske konference osnovnih organizacij ZK Iskra Commerce, hkrati pa se zavezujemo, da bomo z neprestanim angažiranjem pri povečevanju delovne discipline po najboljših močeh delovali v smislu dviga produktivnosti.

Ponovno ugotavljamo, da organiziranost dela ni najboljša, zato je treba temu v bodoče posvetiti več pozornosti. To ni samo delo za to zadolženega sektorja, ampak je to dolžnost vsakega delavca. Mladi se v zvezi s tem zavezujemo, da bomo s svojim delom vzor vsem sodelavcem.

Dobro samoupravljanje je zagotovljeno samo z dobro informiranostjo vseh dejavnikov samoupravljanja. Žal pa ponovno ugotavljamo, da informiranost delovnih ljudi v Iskra Commerce, predvsem na naših izpostavljenih točkah t. j. filialah, predvsem glede samoupravljanja, ni najboljša. Zato predlagamo DS—u Iskra Commerce, da v čim krajšem času zadolži službe, da ukrepajo v smislu izboljšanja položaja.

Na vodilnih in vodstvenih funkcijah v IC je vse premalo članov ZK. Zato sprejemamo sklep, da je dolžnost slehernega organa ZSMS Iskra Commerce, posebej pa vseh OO, da v svojih sredinah skupaj z OO ZK organizirajo take oblike ideološkega izobraževanja, ki bo v naslednjem mandatnem obdobju zagotovilo sprejem mladih v ZK, pa tudi vključevanje v organe samoupravljanja, kar je predpogoj za ideološko celovitost slehernega člana naše samoupravne socialistične ureditve.

Kot pomoč prizadetim prebi-

valcem Posočja mladi iz IC sprejemamo sklep, s katerim predlagamo OO ZSM Iskra Commerce, da vsak član ZSM IC prispeva po 50,00 din. Za uspešno izvedbo akcije so osebno zadolženi predsedniki OO ZSM IC.

Mladi najostreje protestiramo proti težnjam avstrijske vlade do posebnega preštevanja narodnostnih manjšin v Avstriji. Ker že dalj časa tesno sodelujemo s Klubom Koroške dijaške zveze se tudi zavezujemo, da bomo stike poglobili in po svojih močeh mladim Koroškim Slovencem tudi pomagali pri izboljšanju njihovega položaja. V zvezi s tem predlagamo skupščini ZO Iskra, da ustanovi posebni sklad, iz katerega bi štipendirali tiste zavedne Koroške Slovence, ki jim socialne razmere sicer tega ne dovoljujejo.

ISKRA ELEKTROMECHANIKA

Iz dela odbora za družbeni standard

Na zadnjih treh sejah odbora (ena v juliju, dve v sept.), je bilo med pričr kovalce najemniških stanovanj razdeljeno skupaj 16 novih stanovanj, ki so bila vseljiva do konca septembra. Istočasno so bila razdeljena tudi starejša izpraznjena stanovanja. Ostala stanovanja od 43 odobrenih za letošnje leto, ki jih bo kupila DO, bodo vseljiva po programu do konca januarja 1977.

Izveden je bil razpis za prodajo 9 gradbenih parcel v Hrastju. Kandidate, ki najbolj izpolnjujejo pogoje razpisa, bodo v naslednjih dneh potrjevali odbori za družbeni standard in varnosti pri delu TOZD in v delovni skupnosti skupnih služb.

Izveden je bil tudi razpis za dodelitev pomoči za adaptacije stanovanjskih hiš iz letos skromnega sklada samopomoči. Odbori za družbeni standard in varstvo pri delu v TOZD in v delovni skupnosti skupnih služb prav v teh dneh potrjujejo izbor najbolj upravičenih kandidatov in dolo-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Iskraši iz kranjske orodjarne na delovni akciji v Posočju

Poziv na ponovitev humanega dejanja

Eden izmed brusilcev v kranjski TOZD Orodjarna je že dalj časa razmišljal, kako uspešno pomagati od potresa prizadetemu Posočju. Porodila se mu je koristna ideja, s katero je seznanil tudi svoje delovne tovariše. Ni bilo dolgo in rodila se je akcija „TOZD Orodjarna za Posočje“.

V soboto, 16. 10. t. l. je tako preko dokončne organizacije pri sindikalnem pododboru Orodjarme in s pomočjo tovarniškega sindikata odšlo na delovno akcijo v Posočje 56 članov TOZD Orodjarme. Prijavljenih je bilo še precej več, a vrste so se razredčile zaradi raznih državljskih dolžnosti. No, kljub temu smo v zgodnjih jutranjih urah odšli iz Kranja v trdni veri, da pomagamo pomoči potrebnim sbratom. Pot je kaj hitro minila in že smo bili v Kobaridu. Tam so nas pričakali člani štaba in nam določili delovišče v majhni odmaknjeni vasi SUŽID, ki je le za streljaj oddaljena od državne meje (Robič). Po prihodu v vasico smo bili takoj razdeljeni v več skupin in odrejeno nam je bilo delo. Kako strašen je pogled na podrte domove, hleve! Kako žalostno je videti stare ljudi, ki vsi obupani — a trdno prepričani, da ostanejejo tam,

kjer so — gledajo svoje nekdanje hiše, ki so sedaj le še kup podrtin! Mimgrede človeka prešine misel: Le česa so krivi ti kraji in ljudje, da jih je usoda tako strašno prizadela? „Prav tako pa si vesel, ko ti stara onemogla ženica pravi: „Ma znaste, vedno sem mislila, da smo bogu za hrbtom, da smo nekje odmaknjeni od vsakdanjika drugih, napredka, ma oštja, danes pa vidim, da ste vsi z nami, vsi nam pogate, vsi žrtvujete za nas, naš in vaš lepši jutri!“

Res vsi žrtvujemo. Vendar pa to ni kakršnokoli žrtvovanje, ampak je močna zavest in obveza nas vseh, da je treba pomagati in to naravno katastrofo čimprej pozabiti ali vsaj omiliti njene posledice. Ko smo tako delali pri izkopu vodovoda, pri evakuaciji iz napol podrte hiše, odstranitvi ostrešja in postavljanju zasilnih prebivališč, nas je vse prevečala misel, narediti čim več, pomagati, kar se največ da, saj se zima približuje z velikimi koraki. Človek, pa najsi bo star ali mlad, pa ne more biti brez toplega zavetišča čez zimo.

Zato upam trditi, da ga ni bilo med nami, ki ne bi hotel vsaj še enkrat v celodnevno pomoč porušenemu Posočju. Zato naj bo tudi omenjena akcija poziv vsem nam, ki imamo zaenkrat še trdne in tople domove,

dajmo, strnimo svojo pomoč za Posočje! Ne smemo si privoščiti, da bi ves 10.000-članski kolektiv naše DO predstavljalo le 56 delavcev Orodjarne. Prav tako pa naj omenjeni zapis ki velja sindikatu DO, naj organizira čimveč takih solidarnostnih delovnih akcij. Vsi, ki smo danes še srečni, zdravi in zadovoljni, se moramo zavedati, da jutri lahko že mi doživimo drugo Posočje. Takrat pa — kdo nam bo stal ob strani, če danes ostajamo mi ravnodušni do drugih? Vedite pa tudi vsi, da je prav veličasten pogled na ljudi, ki se zbero pod eno zastavo — zastavo ISKRE, na avtobus pa napišejo SOLIDARNOST... Ta magična beseda današnjega časa pa je prav tako tudi zelo blizu besedi „humanost“, obe skupaj pa ne bi smeli biti le opevani, pač pa tudi prisotni v zavesti vsakogar izmed nas...

Zato, tovarišice in tovariši, Iskraši in Iskrice, sledimo zgledu TOZD Orodjarme! Dajmo, strnimo se in pomagajmo tem od zemeljskih sil onemoglim ljudem. Videli boste, kako bodo veseli ti osiveli stari ljudje, kolikokrat vam bodo ponovili a, vi ste iz Kranja, iz tiste velike tovarne, tudi moja hči, sin dela tam, a kaj, ko je tako zaposlen, da me težko obišče, kako ste sploh vi našli čas za nas. Vemo, našli ste ga, ker ljubite ljudi, zemljo slovensko, vse, kar je dobrega, zato hvala vam, hvala za pomoč in še pridite.“

Upamo, da to niso samo besede in želje. Dajmo, uresničimo jih, da bodo z našo pomočjo vsi prizadeti še pred zimo v toplih in varnih domovih!

F. Šenk

s katerimi je mogoče v celoti odpraviti ali pa vsaj do dopustnih mej zmanjšati ta škodljivi vpliv. Prav tako obstajajo podrobni predpisi, ki določajo maksimalno dopustne koncentracije škodljivih plinov, par, hlapov itd., ki jih je možno direktno odvajati v ozračje. Ne manjka nam tudi predpisov za odpadne vode — vendar se obnašamo tako, kot da je naravno okolje skrb nekoga tretjega. Upravičeno se lahko vprašamo, kako lahko gospodarsko utemeljimo, kam izginjajo tone najrazličnejših kemikalij, (npr. trikloretilena, benzina itd.) ki bi jih s pravilno uporabo in morebitnim ponovnim čiščenjem koristno ponovno uporabili.

Res je, da je učinkovito varstvo okolja zahtevna naloga, ki terja pogosto dokajšne investicije za gradnjo najrazličnejših čistilnih in lovilnih naprav, vendar to ne more in ne sme biti vzrok za masovno uničevanje življenjskega in delovnega okolja. Pri tem ne smemo pozabiti tudi dejstva, da je neustrezna in neodgovorna manipulacija z nevarnimi snovmi neredko še mnogo dražja, ker povzroča direktne gospodarske izgube in trajno odpravlja pogoje za dobro počutje in življenje človeka, živalstva in rastlinstva. Na koncu pa ne smemo prezreti tudi kazenskih sankcij, ki sledijo kot mejna posledica takemu neodgovornemu obnašanju.

S. G.

Prostovoljci so se lotili izkopa za vodovod.

Ali damo študentom kar jim gre?

Gotovo vsi vemo, da potrebujemo toliko strokovnega kadra, da vrzeli še dolga leta ne bomo zapolnili. Znana so gesla: „Vse za dvig kadrov“ in podobna. Je v praksi tudi tako? Študentje — naši štipendisti ugotavljajo, da je v praksi marsikje drugače.

Na seji Komisije za štipendije sem prisluhnil takile prošnji: Prosim za prekinitev štipendijske pogodbe, ker ima delovna organizacija — moj štipenditor — do bodočih sodelavcev prehladen odnos. V svoji bodoči službi ne vidim nobene možnosti strokovnega izpopolnjevanja in napredka...

Po končani obvezni praksi taka ugotovitev mladega človeka zveni preveč obtužujoče, da bi sli lahko mirno mimo nje, čeprav niso navedeni argumenti.

Vsi delegati smo prisluhnil tej prošnji in razvila se je dokaj burna debata. Zastopniki TOZD so hoteli dokazovati, kako so študentje in dijaki na praksi vse prelagodno razpoloženi do dela in da se precej bolj zavedajo svojih pravic kakor dolžnosti. Predsednik Kluba Iskrinih štipendistov pa je dokazoval, da za praktikante ob kontaktu z bodočo matično tovarno še daleč ne naredijo vsega, kar bi lahko in kar bi bilo potrebno za uvajanje mladega bodočega strokovnjaka. Često si študent ne poglubi znanja in se ne sreča praktično s svojo bodočo stroko, ampak prakso enostavno „odtrpi“. Za primer je navedel absolventa ekonomije na drugi stopnji, ki je vsako prakso stružil na stroju. Koristno delo, strokovno pa fant ni nič pridobil.

Smo res samo mačehovski do bodočih sodelavcev, ki jih tako težko čakamo po tovarnah?

Zelo lepo je menil zastopnik Avtoelektrike, da tako sprejemajo in uvajajo bodoče kolege ljudje, ki so pred nekaj leti prišli s šol v tovarne in so pozabili kako dragocena je pomoč ob prvih korakih pri delu. Poglobljeno srečanje z ljudmi in delom je vredna marsikakega semestra. Res v mnogih

oddelkih s praktikantom ali stažistom kar ne vedo kaj početi.

Psihologinja Martina Boletova pa je opozorila na dejstvo, da tudi nekatere šole ne naredijo prakse strokovne. Dijaka ali študenta pošljejo v delovno organizacijo, naj enostavno prakticira. Kaj naj prakticira tisto leto? Ekonomske srednje šole imajo za počitniško delo strokovno izdelan program, ki točno določa, kaj naj študent vidi, sliši, s čim naj se sreča in katera področja naj predela. Tako je že podana strokovna usmeritev praktičnega dela in ni prepuščeno strokovno neusposobljenemu delavcu, da bi si belil glavo, kaj naj izbere iz množice svojega dela in pokaže praktikantu in kaj je ta že zmožen akceptirati oziroma kaj naj praktično preizkusi po teoretičnem delu med šolskim letom.

Marsikje pa tudi kadrovske službe niso kos nalogam, ker je praktikantov preveč, da bi se jim lahko posvetili. Tako se na primer v Elektromehaniki v dveh mesecih zvrsti preko 400 dijakov in študentov. Kako vsem zagotoviti strokovno pomoč, vodstvo, pisano mizo ali stroj? Zakaj šole ne usmerijo določenega števila mladih ljudi na prakso med semestralnimi počitnicami?

Ena od delegatk pa je povedala žalostno izkušnjo, ob teoretičnem delu na praksi. Organizirali so vrsto predavanj, da bi se študentje spoznali s samoupravljanjem, tehnično problematiko in proizvodnim programom. Ko je prišel po pavzi predavat glavni direktor, je bila sejna soba prazna. Vsi so jo po nekaj urah popihali domov. Redek, pa glasen primer neresnosti.

Predsednik kluba štipendistov Iskre Mirko Ivančič pa je na podlagi ankete izvedene med letošnjimi praktikanti povedal, da so mnogi zelo pohvalili kolegalnost po tovarnah, dober sprejem, mirno vzdušje, nekateri so se celo pohvalili, da ni bilo treba veliko delati. Malo ali nič pa je pohval na račun strokovnega uvajanja, poglobljenega znanja in izkušenj s področja samoupravljanja in družbenopolitičnega dela.

Znano je, da v mnogih naših tovarnah štipendista ob prihodu na prakso „prevzame“ nekdo v kadrovskem oddelku in ga „odda“ vodju oddelka neke v proizvodnji. Potem ta „artikelj“ potuje po hierarhični lestvici k skupinovodju, ta ga odda mojstru, ta pa ga „zaupa“ nekomu od delavcev na sosednjem delovnem mestu. Tu prevedri obveznih 22 dni, ali kolikor jih pač je in čez en mesec po pošti dobi nagrado. Nad vse to pa se napiše strokovna ocena. Strokovno izpopolnjevanje.

Morda pa bi se veljalo zamisliti nad vsemi temi argumenti za in proti, oziroma nuditi mladim bodočim sodelavcem več. Ne pozabimo ameriškega rekla: „Najboljša naložba je naložba v kadre.“

F. Kotar

Lopata je uspešno zamenjala svinčnik in risalno desko.

Človek in okolje

Varstvo človekovega delovnega in življenjskega okolja postaja z naraščajočo industrializacijo vedno bolj pereče. Čeprav naša dežela še ne sodi v vrh industrijsko najbolj razvitih držav, kjer je onečiščenje okolja postalo že kritično, nam vendar raziskave kažejo že na resne škodljive posledice pri hudeh, živalstvu in rastlinstvu. Vse do nedavnega je pri nas vladalo mišljenje, da lahko naravno okolje sprejme neomejene količine strupenih plinov, jedkih tekočin in drugih odpadnih produktov sodobne civilizacije, ne da bi pri tem nastala preobremenitev okolja in porušitev naravnega sistema obnavljanja. Žal so izkušnje že na marsikaterem področju prepričale prav o nasprotnem.

V Sloveniji je znanih več industrijskih centrov in področij, kjer je z meritvami dokazano močno onečiščenje zraka in vodotokov. Brez dvoma k takemu stanju pripomore v določeni meri tudi ISKRA s svojo pestro tehnologijo in uporabo najrazličnejših škodljivih snovi in materialov, ki je nered-

ko dokaj nekontrolirana in neodgovorna. To trditev lahko podpremo s številnimi dokazi, ko zaradi direktnega odvajanja strupenih in jedkih plinov v ozračje nastaja močna korozija v bližini in širši okolici, ko zaradi istega razloga izginjajo že tako skromne zelene površine v naših tovarnah in naseljih. Še bolj očitna pa so onečiščenja jedkih tekočin in drugih odpadnih produktov sodobne civilizacije, ne da bi pri tem nastala preobremenitev, ki se prosto izlivajo v reke in potoke.

Kje so vzroki za tako stanje? Ne moremo trditi, da niso znane metode,

Vzemi si čas!

Tegale članka je pravzaprav kri-va moja žena, ki me je zadnjič ozmerjala, da imam za vse drugo čas, le zanjo ga ni in ni. Očitno mi je (sicer mi pa zmeraj kaj očita), da se ukvarjam z vse preveč stvarmi, ki jih ne naredim niti na pol toliko dobro, kakor bi bilo treba. „Vzemi si čas, zberi se in opravi vse bolj temeljito“, je zaključila svoj priložnostni nagovor.

„Tršica“ pa je rekla na roditeljskem sestanku, da naj otrokom posvetimo dovolj časa, saj si ne more nihče predstavljati, kako daljnosežne posledice ima lahko zanemarjena vzgoja. Vsaj dve uri dnevno je treba z njim na sprehod „za vašega otroka gre!“ je poudarila. Potem pa naloge, brati in računati pa je treba še posebej. Vse to sem „vrgel“ v svoj magnetni spomin. Ker pa nimam samo šolarja in kot dober oče se posvečam še drugim, me je zaskrbelo, kako si vzeti čas, saj je tršica rekla, da mora šolar ob sedmih v posteljo. Od treh do sedmih mi ostane čas za kosilo in otroke.

Zdravnik pa mi je priporočil, resno kimaše z glavo: „Tovariš Frančišek, vzemite si čas.“ Našel mi je vrste rekreacije, potem mirno uživanje hrane (vsaj prežvekovati ni posebej ukazal), nato pa ukazal

kopelne intervale, mirno ogledovanje v naravi in še več reči, ki sem jih žal pozabil.

Šef v službi pa mi je priporočil, naj si vzamem čas za izpopolnjevanje v stroki. „Če si ne vzamete časa za ažurno spremljanje vaše stroke, boste zaostali za časom — propadli“. To je bilo le priporočilo. Strogo pa mi je ukazal spremljati vso zakonodajo z mojega področja, tekoče prebiranje uradnih listov in treh občinskih Uradnih vestnikov. „Vzemite si čas, magari popoldne. Tu ne gre le za vas, gre za tovarno, za izpolnjevanje zakonskih norm, skratka za denar.“

Kar v trebuhu mi postane kislo, če pomislim na ta prekleti čas ali če slišim ta pojem, ki ga relativna teorija povrh vsega še spodbija.

Pa pridem v gostilno. Še ni tako dolgo tega. „Mudi se mi, prosim hitro nekaj za pod zob“, sem prosil natakarico.

— Imam samo dve roki in par nog, vzemite si čas za mirno kosilo.

— Ampak meni se mudi.

— Potem pa nikar ne hodite v gostilno, če nimate časa.

Na kulturni strani Dela pa sem zadnjič bral porazno dejstvo, da poprečen Slovenec prebere komaj eno knjigo na leto. Pisec je bil nad tem ogorčen in svetuje vsem Kranjcem, naj si vzamejo čas, sicer bodo totalno zaostali za literarnimi

tokovi našega časa, da o klasičnih stvaritvah sploh ne govorimo.

Pa na sestanku! Predsednik sindikata je razburjeno ugotovil, da smo strašno neinformirani: „Ljudje si sploh ne vzamejo časa za lastno tekočo obveščenost,“ je resno pribil. Dnevne časopise in periodično časopise nam je zelo toplo priporočil, da pa redno spremljamo radijske in televizijske novice, pa se smatra za samo po sebi umevno.

Jana je sicer prepovedana za moške, zato jo včasih zmaknem ženi in čisto trd sem postal, ko so priporočili „sodobnim soprogom i očetom“, naj vsaj nekaj ur dnevno posvetijo pomoči v gospodinjstvu. Jana je demokratična in je izbiro prepustila možem, da se odločijo za pomivanje, pranje, likanje ali nakupe. Pač po lastnem okusu. Vzel sem si čas in razmišljal, kaj bi izbral. Samokritično moram priznati, da niti en predlog ni po mojem okusu.

Pa to še ni vse, kar se mi v zvezi s časom ponuja. Pa raje neham, saj približno vsi vemo, koliko časa nam manjka za zakonske in izvenzakonske opravke.

Vsem, ki ste si vzeli čas in se prebili skozi to mojo jeremijado pa svetujem: „Non multa, sed multum“, — kakor je svetoval stari Plinij mlajši. Če pa ne znate latinsko, pa si vzemite čas in pogledajte v slovar tujk.

Frančišek

DOPISUJTE V ISKRO

ISKRA

5

Številka 44 — 23. oktobra 1976

Nuditi ZP Iskra kar največ

Turistične agencije danes niso več, kot nekoč, izjemne Cookove pisarnice za olajšanje potovanj malostevilnim petičnežem, ampak široka omrežja turistično-potovalnih servisov za množice. Skoraj bi lahko trdili, da pri sodobnem množičnem turizmu ne gre več samo za usluge, za posredništvo, ampak tudi na tem področju lahko govorimo o industriji. Ne gre več samo za prodajo vozovnic, hotelske rezervacije ali priporočila glede letovanja. Gre za povezavo dejavnosti informatorjev, organizatorjev, šoferjev, pilotov, gostincev, vodičev, ekonomistov, tehnikov; predvsem pa za vsako veliko turistično agencijo mora stati nekdo, ki ima fantazijo za nova odkritja in predloge, ki ustvari drzne kombinacije v zraku, ki se prilagodi potrebam potrošnikov in ki, tudi takrat, kadar v konkurenci teren izgubi, s hitro akcijo — zato ker da več kot drugi — znova dobi izgubljeno.

Na vse to smo mislili, ko smo se pogovarjali z direktorico filiale GENERALTURISTA za Slovenijo Bogdano Smejkal, upoštevaje njene uspehe, še toliko bolj, ker je šlo za žensko na tako odgovornem delovnem mestu. Seveda smo pri tem mislili tudi na to, da ima Generalturist svoj potovalni servis v avli naše stolpnice v Ljubljani.

Čisto ljudsko, najprej, kaj pomeni vaše ime? Ali ste bolj general v turizmu, ali želite biti splošna, to je generalna agencija za vse?

Smu turistična agencija, ki je praznovala že 40-letnico svojega obstoja. Matična firma naše agencije je v Zagrebu, iz nje so nastale še druge, npr. Putnik, Centro-Turist iz Beograda in druge. Filiala za Slovenijo se ukvarja z vsemi dejavnostmi kot vsaka podobna turistična agencija pri nas in drugod v Jugoslaviji.

Kako je sploh z razdelitvijo turističnega tržišča pri nas? Ali si konkurirate, ali kartelirate? Ali imajo turisti od tega koristi, ali škodo?

Naše tržišče ni komercialno razdeljeno, čeprav delamo na tem, da bi v bodočnosti bilo. Seveda ne v smislu delitve, temveč v smislu enotnega nastopanja na našem tržišču in usklajevanja nastopa na posameznih tržiščih, saj je tod veliko nelojalne konkurence — čeprav jo je v turizmu zelo težko definirati, ker ni odvisna le od ponudbe pri ceni, pač pa tudi od ostalih elementov prezentiranja uslug. Pri konkurenci ima prodajno tržišče gotovo škodo. S tem hočem reči, da se je ta konkurenca razpasla v taki meri, da podjetja, ki imajo svoje sindikalne podružnice, imajo tudi svojega turističnega „maherja“, ki je zadolžen za sindikalne in druge izlete.

Ko sem dejala, da ima turist škodo, sem hotela predvsem pokazati na tiste, ki se pri povpraševanju za izlet s podjetjem dogovarjajo, želijo konkretno ponudbo oz. alternativo, se potem z nami pogajajo — dostikrat vse dopolne — čeprav so naše ure drage — potem pa naročila ne realizirajo. S tem pa izgubljam čas, in zaradi iskanja komunikacijskih zvez tudi denar, vse to pa nekdo mora plačati. Mnogokrat se celo zgodi, da se tak ponudnik pojavi še kasneje z dvema ali več sličnimi ponodbami, ki so komaj kaj cenejše in pri nas zahteva nižjo ceno. Mi se zavedamo, da takšna konkurenca ni lojalna, zato tako ponudbo odbijemo, saj smatramo, da razlika v ceni ni bistvena, saj so marže predpisane in če se jih ne bi držali, bi plačali globo. Za nameček pa še to — aranžmani so lahko zelo poceni — vendar je vprašanje, če so tudi kvalitetni.

Mogoče lahko poveste kakšne glavne akcije svoje agencije v Sloveniji v zadnjem času, oz. kaj nameravate v bližnji prihodnosti?

Potovalne agencije v Sloveniji so pri Gospodarski zbornici SRS podpisale samoupravni sporazum o enotnem nastopanju na domačem tržišču — med njimi tudi naše podjetje. Ena od zelo pomembnih nalog Generalturista v Sloveniji, ki je istočasno zanimiva tudi za ZP Iskra je ta, da delamo preko različnih oseb, ki so v ZP Iskra zadolžene za rekreacijo in oddih, izlete za delavce ZP Iskra. Ta naloga ni lahka, saj se je že v času, odkar obstaja potovalni servis v Iskri, nanizalo že nešteto problemov, ki pa so, zahvaljujoč razumevanju nekaterih vodilnih delavcev in njihovi iniciativi, doprinesli k pozitivnim rezultatom.

Verjetno so delavci ZP Iskra še ne zavedajo, da imajo za delno službeni poslovni turizem, kakor tudi za svoje lastno ugodno počutje, ko iščejo možnosti za rekreacijo, takorekoč vse pred nosom — to je v stolpnici ZP Iskra v Ljubljani. ZP Iskra si lahko šteje v čast, da je vodilno podjetje, ki je organiziralo za celo hišo, oz. podjetje te vrste uslug v lastni hiši — ne le v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji. Smatramo, da je celo dolžnost vseh uslužbencev, da sodelujejo v izpolnjevanju in realizaciji te zadane naloge.

Za uspešne rezultate pa je potrebno veliko obojestranskega angažiranja in, kar je najbolj važno, tudi pomoči, to pa lahko zahtevamo samo, če so ljudje pravilno informirani.

Kateri tuje dežele, oz. kakšni izleti so pri delovnih ljudeh najbolj privlačni?

Pri delovnih ljudeh so še zmeraj najbolj privlačni izleti v tujino.

Naša agencija pa želi organizirati izlete tudi doma, saj smatramo, da je tudi naša domovina toliko lepa, da lahko z izleti po njej zadovoljimo potrebe celo najbolj zahtevnih turistov.

Kako se borite za čim nižje, vsem dostopne cene?

Generalturist se ne bori za čim nižje cene, ker smatramo, da za nizko ceno prodamo slabo uslugo. Zato prodajamo raje kvalitetne aranžmaje, čeprav pri tem kdaj tudi naletimo na težave. Držimo se pravila, rajši malo in tisto dobro.

Ali upajate tudi kake nove oblike turizma, recimo kulturni ali strokovni turizem?

Že nekaj let si prizadevamo, da bi razvili kmečki turizem. To pomeni, da obdelujemo naše domače slovensko tržišče. Prodamo doma in v tujini. Pod kmečki turizem bi uvrstila tudi rekreativni turizem v našem gorskem alpskem svetu, ki se ga rad poslužujejo naše bratske republike. V naše planine pošiljajo na oddih delavce, ki delajo na težkih delovnih mestih. Pri tem sodelujemo s Kmetijsko zvezo Slovenije, vendar tesnejši oblik sodelovanja še nismo dosegli, glavni problem so formiranje cen, to pa predvsem zato, ker kmetje nimajo nobenih davčnih olajšav pri razvoju kmečkega turizma, to pa pomeni, da je cena skoraj enaka tisti v hotelu na istem področju. Ljudje potem pač zgolj po okusu razmišljajo, kam na oddih; ali na kmetijo ali v hotel.

Kar pa se poslovnega turizma tiče, pa moram reči, da ga v zadnjih letih skušamo uvajati v podjetjih, ki so vezana na potovanja v tujino, in sicer v obliki potovalnega servisa, kot smo to naredili v primeru ZP Iskra v Ljubljani.

Kakšne stike imate z delovnimi organizacijami, ali sindikati in drugimi množičnimi organizacijami?

Imamo stike z delovnimi organizacijami, sindikati, saj to je za nas važen kupec. Z njimi sodelujemo predvsem z aranžmani za letni oddih. Pogosto zatrjujejo, da so s tem sodelovanjem zelo zadovoljni, manj zadovoljni pa smo, izgleda preprosto iz razloga, ker za tako obliko sodelovanja potrebujemo še veliko časa. Tudi sindikalne organizacije bi se morda navadile na red, na časovni red, saj smo turistične agencije obvezane za podpis pogodbe v določenem roku, ki ni nikakor kratak, saj moramo podpisati aranžmane že pol leta pred koriščenjem. Tako se nam n. pr. dogaja, da moramo že sedaj, v začetku oktobra, dajati na teren potrebe, sporočiti kakšne kapacitete želimo za prihodnje leto in dati tudi neke vrste garancijo, da bomo to zasedli. Še posebej problematično je to pri hotelih, saj nočejo dajati kontingenta za ležišča že toliko vnaprej. Morda bo letošnje leto boljše, saj so hotelirji lahko ugotovili, da je letošnja sezona reševal prav domači turist. Če pa bi sindikalna organizacija, ki ve, da ima neko določeno število delavcev, ki morajo iti na letovanje, šla v zakup ustrezne količine ležišč, bi bilo to boljše zanje — se pravi za delavca — kot tudi za naš. S tem bi bilo tudi sodelovanje na dosti višjem nivoju. Mi smo v vsakem primeru moralno vezani, da ponujamo dobre usluge, ne le zato, ker ljudje radi odhajajo večkrat na isti kraj, temveč tudi zato, ker menimo, da pri takem nujenju turističnih kapacitet kroži neko določeno število ljudi, ki se končno vrnejo tja, kjer jim je bilo najlepše. Tako ima organizacija seveda tudi od tega koristi.

Katera prevozna sredstva se danes v turizmu najbolj obnesejo glede na ceno, točnost in varnost? Kakšne so vaše konkretne izkušnje?

V turizmu se kot prevozno sredstvo najboljše obnesejo avtobusi, saj so najbolj točni, če pa gledamo na ceno pa je še vedno najbolj ekonomičen avion, saj ogromno prihranite pri času.

Ali imate morda za naše ZP kak poseben načrt glede turističnih potovanj ali organizacije letovanj?

Za ZP Iskra imamo v načrtu, kot smo že preje omenili, veliko možnosti, da plasiramo delavcem ZP to, kar so preje iskali pri različnih turističnih agencijah. Seveda smatram, da začetne faze še nismo prešli. Poslovni turizem bi iz tega izdvojila, saj je to naša obveza. Moram pa poudariti, kar se poslovnega turizma tiče, da izvirajo obveze tudi s strani združenega podjetja Iskre. V bodočnosti želimo obdelati in kontaktirati vse enote ZP Iskra in prezentirati preko zadolženih oseb ponudbo turističnega značaja že v začetku meseca novembra — seveda če bodo te osebe lahko pomagale, da preko sredstev obveščanja znotraj Iskre ljudje natančno zvedo, kaj lahko nudimo.

Preko potovalnega servisa bi radi strankam ZP Iskra nudili vse — od izletov z avtobusi, avioni in vlaki do skoncentrirane informacije kaj prodajajo tudi druga podjetja.

Mak

KAKO JE Z DOKAZOVANJEM POSEBNE DOBE IZ NOB

Republiški odbor ZRB NOV Slovenije je nedavno tega povabil v svoje prostore zastopnike tiska in RTV ter jih opozoril na nekatera zelo pomembna določila, pravzaprav navodila za pravilno razumevanje in obravnavanje zakona o dopolnitvi zakona o osnovnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list SFRJ št. 18/76). Gre za sprejeta navodila za dokazovanje borčevega staža posebne dobe iz NOB in priznanje dvojnega štetja s pričami po noveli zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Zamudniki — udeleženci NOV, ki niso pravočasno (do konca leta 1966) in iz kakršnihkoli razlogov uveljavljali svojih pravic do priznanja posebne dobe, imajo zdaj (do konca 1978) izjemne možnosti. Le-te pa ne veljajo za tiste, ki so že uveljavljali svoje zahteve glede dvojnega štetja posebne dobe, pa so jim ga odklonili. Organizacije ZRB NOV so pred izredno pomembno in odgovorno politično nalogo, saj bo treba spodbuditi tiste udeležence NOV, ki jim na podlagi udeležbe v NOV pripada dvojno štetje posebne dobe, po drugi plati pa onemogočiti pridobitev te pravice vsem tistim, ki dvojnega štetja posebne dobe niso upravičeni uveljavljati in uveljaviti.

Občinski odbori ZRB NOV bodo izdali potrdilo za začetek postopka samo osebam, katerih udeležba v NOV ni bila prekinjena oziroma tistim aktivistom OF in partije, katerih aktivno in organizirano delo za NOB ni bilo prekinjeno od začetka do 15. maja 1945 in se po obstoječih predpisih šteje dvojno v posebno dobo. Zahtevek (v dveh izvodih predložena vloga) mora imeti priloženi dve izjavi prič z overjenimi podpisi od pristojnega občinskega organa oziroma sodišča. Postopek lahko začne tudi oseba, ki je sicer vložila zahtevek prepozno (po letu 1966) in družinski člani umrlih borcev in aktivistov NOB. Zahtevek je treba vložiti pri občinskem odboru ZRB NOV, na območju katerega je posameznik deloval v NOB, oziroma je odšel k partizanom.

Da ne bi prišlo do napačnega razumevanja in tolmačenja o pravici do priznanja posebne dobe s pričami na terenu, je najbolje urejevati vse zadeve prek občinskih združenj zveze borcev NOV. To velja tudi za zapornike in internirance, ki so aktivno in organizirano delali za NOB. V teh nekaj vrsticah smo želeli zgolj informirati o možnostih dokazovanja posebne dobe iz NOB in priznanje dvojnega štetja s pričami po noveli zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Novice od tu in tam

Vsi trije jugoslovanski proizvajalci baterij in baterijskih naprav „Iskra-Zmaj“, „Croatia“ in „Tesla“ so se dokončno odločili, da se povežejo v sestavljeno organizacijo združenega dela SOZD industrijo za kemijske izvore energije. Sedaj sestavlja ekonomski elaborat o upravičenosti povezovanja in pripravljajo samoupravni sporazum o združitvi, ki bo natančno opredelil pravice in obveznosti posameznih tovarn.

Gospodarski tisk v ZDA prinaša seznam največjih gospodarskih podjetij na svetu izračunan na podlagi lanskega leta. Na prvem mestu je „Exxon“ iz ZDA (nafta, promet 44.200 milijonov dolarjev), drugi „General Motors“ iz ZDA (avtomobilska industrija, 35.160 milijonov dolarjev), tretje podjetje je že v Evropi in sicer „Royal Dutch/Shell“ v Angliji in na Holandskem (nafta, promet 31.480 milijonov dolarjev). Največje podjetje z elektronsko dejavnostjo je na 11. mestu in sicer „IBM“ iz ZDA (promet 14.200 milijonov dolarjev). Na 16. mestu je holandski „Philips“ (elektronska industrija, promet 10.520 milijonov dolarjev).

Od 1. oktobra veljajo na jugoslovanskem tržišču višje cene nekaterih osnovnih kovin. Tako se je podražil baker za 4,3 %, svinec za 4,7 %, aluminij za 12 % in antimon za 12,7 %. Edino cena cinka je ostala nespremenjena. Nove cene so prilagojene kotaciji teh kovin na londonski borzi in bodo veljale za zadnje trimesečje tega leta.

Beograjska „Borba“ predlaga, da bi na posameznih telefonskih linijah uvedli tako imenovane telefonske koncentratorje, s katerimi se da ne eni telefonski liniji priključiti več telefonskih aparatov. Čeprav je kvaliteta telefonskih pogovorov potem nekaj slabša — ugotavlja „Borba“ — je to edini možni način, da bi številni čakajoči dobili telefonske priključke.

V obmejnem Pomurju se je mudila madžarska partijska delegacija iz Železne županije. Madžarski gostje so se tudi sešli z jugoslovanskimi gospodarstveniki in se tudi pogovarjali o sodelovanju med obema državama. Pri tem so omenili sodelovanje „Iskre“ z madžarskim „Tungsramom“ v prihodnje. V Murski Soboti naj bi zrasla tovarna, ki naj bi zaposlovala 2.000 delavcev.

Sarajevski „Zadrugar“ omenja tudi velik delež naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini, pri modernizaciji vasi v Hercegovini. Tako so naši zdomci zgradili v nekaj letih 8.000 novih stanovanjskih zgradb in več kot 5.500 gospodarskih poslopij, od hlevov prek sušilnic za tobak do silosov. Za to so vložili 11 milijonov dinarjev, nad 10 milijonov dinarjev pa še posebej za razne turistične objekte, osebne in tovarne avtomobile, gospodarske stroje itd. „Inozemski dinar“ so uporabili tudi za širjenje cestnega omrežja, elektrifikacijo in šolstvo.

Že od lanskega decembra potekajo priprave za združitve dveh največjih podjetij v Svetozarevem in sicer „Tovarne kablov“ in „Elmosa“. V tem obdobju so sklenili več samoupravnih sporazumov o sodelovanju in jih tudi praktično uresničili. Sedaj poteka javna razprava, ki se bo zaključila s referendumom.

V poldrugem letu priprav so predstavniki tridesetih sestavljenih organizacij združenega dela, združenj ali delovnih organizacij iz vse Slovenije podpisali na gospodarski zbornici samoupravni sporazum o načinu in pogojih usklajenega nastopanja pri izvajanju investicijskih del v tujini ter izvolili organe za izvajanje sporazuma. S tem dogovorom je postavljen učinkovit temelj za združevanje umskih in materialnih zmogljivosti ter sredstev, ki je prvi pogoj, da se slovensko gospodarstvo samo in v povezavi z drugimi organizacijami iz države ali iz tujine usposobi za izvoz opreme in tehnologije.

Raven produktivnosti je v Jugoslaviji izredno nizka. Če bi se vsako leto dvignila za 4 %, bi komaj v 32 letih dosegli produktivnost, ki so jo lani zabeležili na Švedskem. Da bi dosegli raven, ki je lani veljala v ZDA, na Nizozemskem in v Franciji, bi morali preteči 29, 23 oziroma 21 let. To je še ena ugotovitev jugoslovanskih strokovnjakov na nedavnem simpoziju o produktivnosti v Peči.

Na najvišjem vrhu gorskega hrbita Deli Jovan, na 1.140 m visokem Črnem vrhu v Srbiji, so vključili te dni radijski in televizijski oddajnik, ki je veljal 50 milijonov dinarjev. S tem bo celotno področje mest Negotin, Kladovo in Zaječar ob bolgarski oziroma romunski meji sprejemalo bolj kakovostni radijski in televizijski program pa tudi telefonska in telegrafska mreža bo odslej bolje poslovala.

V kranjski „Iskri“ je danes zaposlenih kar 1/4 vseh zaposlenih delavcev v kranjski občini, zato je tudi njen vpliv na vse rezultate gospodarjenja izredno velik. N. pr. industrijska proizvodnja se je letos v prvem polletju v primerjavi z lanskim dvignila v občini za 17,9 %, izračunano brez „Iskre“ pa za komaj 2,5 %. Produktivnost pa je celo brez „Iskre“ ostala na lanski ravni, oziroma je bila celo nekaj nižja (99,8 %). Ker gospodarjenje v kranjski občini — z izjemo „Iskre“ — v prvem polletju ni dalo pričakovanih rezultatov, je naročila občinska skupščina naj SDK izdelajo posebno študijo zaradi osvetlitve celotne gospodarske problematike.

Letošnji jubilejni jesenski zagrebški velesejem je bil tako glede razstavljenih eksponatov kot po številu obiskovalcev rekorden. Razstavljeno je bilo približno 300.000 izdelkov, ogledalo pa si ga je nad poldrugi milijon obiskovalcev. Na velesejmu so podpisali nekaj 100 večmilijonskih poslovnih pogodb.

V Brnu so zaprli 18. mednarodni sejem strojogradnje. Vzlic temu, da je ves čas deževalo, si je sejem ogledalo rekordno število obiskovalcev. Za zlato odličje najboljših strojev je bilo predloženih 279 prijav, toda le 40 je bilo nagrajenih. Na sejmu je sodelovalo 76 proizvajalcev iz naše države, toda niti en jugoslovanski stroj ni bil nagrajen.

Titograjska „Pobeda“ objavlja pritožbo Slavice Pavičević iz Danilovgrada, ki že tri leta zamača čaka na popravilo električnega štedilnika iz servisa Gorenje v Titogradu.

„Privredni pregled“ iz Beograda objavlja članek o čestih železniških nesrečah pri nas. Glede tega, da strojevodje v večini primerov spregledajo rdeči zaporni signal, bi bile po zdravi pameti potrebne naprave za avtomatično zaviranje vlakovnih kompozicij. In jugoslovanske železnice so že več kot pred desetimi leti kupile 300 takšnih naprav, ki nikoli niso bile vgrajene, nekatere pa se še danes lahko opazi po hodnikih skupnosti jugoslovanskih železnic v Beogradu. Samo zadnja — pravzaprav sedaj že predzadnja — železniška nesreča pri Preserju je veljala 14 milijonov dinarjev, vgraditev teh naprav na lokomotivah in na progah pa bi veljala le šest milijonov dinarjev.

„Primorske novice“ iz Kopra se sprašujejo, kdaj bo zgrajena v središču kovaštva na Primorskem v Batujah mini železarna. Sprejet je bil investicijski program, toda z deli vedno odlašajo, čeprav je kolektiv „Tovarne poljedelskega orodja“ v Batujah storil vse za uresničitev načrta. Po prvem računu naj bi mini valjarna veljala 360 milijonov dinarjev.

Skupščina skupnosti jugoslovanskih železnic je predlagala zveznemu izvršnemu svetu in zveznemu komiteju za promet in zveze, naj odpravi brezplačni prevoz tovornjakov po naših cestah. Predlagala je, naj bi bila taksa za tuje tovornjake ekonomska.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Spomin na Kosovelovo smrt, želja po življenju

Novembra letos se bomo spominjali 50-letnice smrti pesnika Srečka Kosovela. Slovesno smo letos zabeležili 100-letnico Cankarjevega rojstva, novembra, ko bo začela odmirati narava po travnikih, vinogradih in redkih hostah okrog Tomaja, pa bo izvenela še spominska slovesnost na grobu Srečka Kosovela. Malokdo ostaja tako mlad v našem spominu, kot Srečko Kosovel, pesnik, ki je še skoraj dijaček, študent in mladoletnik prežgodaj omahnil. Toda veliko nam je povedal, in zapel v svojih pretresljivih poezijah Srečko Kosovel, revolucionar, ki mu še danes komaj sledimo. Za svoj čas je bil itak mnogim nerazumljiv; mnoge njegove pesmi so bile tudi po obliki tako revolucionarne in nenavadne, da so jih traktirali ozkosrčni sodobniki celo odložili. Zdaj Kosovela na novo odkrivamo, kot integral našega časa in današnje mladine.

Za pesnike običajno pravimo, da živijo zaprti vase, da čutijo le svojo notranjo bolečino, da so samotarji. Kosovel je gotovo bil samotar v svojem okolju; kot samotni bor, ki ječi na kamnitem Krasu; kot brinjevka, ki jo ustrelji nasilni lovec. Čutil je pritisk Italije, narodnostne in socialne krivice, obenem pa sta ga glodali v srcu bolezni in ljubezen. Vedel je, da bo moral umreti in zato je hitel pisati in se izpovedovati. V svojem delu je živel dalje. Toda v razliko od mnogih drugih pesnikov, ni ostajal v svojih vizijah in sanjah sam. Iz njega je bruhala rdeča raketa bodočih generacij; v ekstazi smrti in ob spoznanju splošnega odmiranja kapitalističnega sveta in Zahodne civilizacije je grbel še dalje v iskanje boljšega človeka in novega človeštva. Čeprav se je čutil kot zlomljen otrok, je obenem zapisal, da je delček iz kroga celote.

Spomin na Kosovelovo smrt ob sedanjih 50-letnici je zato predvsem poudarek želje po življenju...

Mara Ovsenik

Srečanje v Osijeku

To leto je bila občinska konferenca ZSMS Hrvatske v Osijeku gostitelj drugega srečanja mladih, ki je potekalo pod nazivom „Mladi bratskih gradov“. Udeleženci srečanja smo prišli iz Banja Luke, Bitole, Herceg-Novog, Kranja in Zemuna. Na tem srečanju je prisostvovala enajst-članska delegacija občinske konference ZSMS Kranja.

Mesto Osijek leži v severno-vzhodnem delu SR Hrvatske in šteje 150.000 prebivalcev. Je močno industrijsko, kulturno in prometno središče Slavonije. Z razvito industrijo (kot so podjetja Saponia, IPK Osijek, Pivovarna, Niveta, Litokarton, Standard, Anolit itd.) je Osijek tudi eno od najrazvitejših mest SR Hrvatske. V njem je 36.000 mladih, od katerih je 12.000 zaposlenih, 18.000 obiskuje osnovne in srednje šole (slednjih je v Osijeku 18), okrog 5.000 študentov pa je vpisanih na petih fakultetah.

Osiječani so nas sprejeli nadvse gostoljubno. Tri dni so potekali razgo-

svetu drugače. Bolj idealno in dosledno. Pa je življenje živo in ga ne obseže nobena še tako strokovna norma. Tako iščemo ideale in upoštevamo žive možnosti, ki jih srečujemo vsak dan pri svojem delu. Predvsem pa je moje načelo: ne prehitovati časa. Vse naj dozori. Pomagati da, ne pa prehitovati naravni tok stvari.

Lovro Godec: Moja služba je moj hobi.

LOVRO GODEC, vodja skladišč široke potrošnje:

Razdrobljeno delo imamo in zaradi pomanjkanja prostora delamo na dvanajstih različnih krajih. Naročnikom pošiljamo izdelke od aprila — po zakonu o zavarovanju plačil pod težjimi pogoji. Več pošiljk, te pa so majhne. To da mnogo dela, prevažanja in papirne vojske. Obenem sem vodja preko tridesetih ljudem. Vse to poganja za sabo polno finančnih, organizacijskih in kadrovskih problemov. Vendar moram reči, da sem našel delo, ki ga imam rad. Rad imam organizacijo, kombinacije in pestrost. Zato mi tak razgiban način življenja pristoji kakor kalup. Pa še Iskro spoznavam na vseh nivojih poslovanja — od proizvodnje pa vse do kupca. Tak vpogled daje občutek gotovosti; saj ves ogromni stroj možganov, dela, sredstev, tehnike in osebnih prizadevanj daje vtis monumentalne simfonije poenotene različnosti.

F. Kotar

Predstavniki kranjske mladine na srečanju mladih v Osijeku.

vori na teme „Delo s pionirji in mladino“ ter „Mladi delavec — samoupravljaec“. Srečali smo se tudi s predstavniki občinskih konferenc.

Osiječani ter gostje smo lahko spremljali tekmovanje v šahu in namiznem tenisu, razstavo fotografij „Mladost mojega grada“, literarna

srečanja mladih pesnikov kakor tudi mladih fotografov in slikarjev. Srečanje je bilo zaključeno z glasbenim večerom in besedami: „Naslednje leto se vidimo v Banja Luki“. Razšli smo se z najboljšimi vtisi o celotnem srečanju.

Silvo Sladič

OB JUBILEJU — VESELO

Z izleta veteranov Iskre v Kranju

Sedemnajstega septembra smo se nekaj po 6. jutraj odpeljali s posebnim avtobusom na izlet sami pionirji, oz. veterani tovarne Iskra v Kranju. Vodja izleta je bil Franc Orel, za varno potovanje je bil ta dan zadolžen požrtvovalni šofer Bojan, za zabavni del — pripovedovanje šal pa je poskrbel Marjan. Snovi mu ni zmanjkalo vse do povratka v Kranj.

Prvi postanek je bil v Trebnjem, kjer si je vsak po svoji želji podprl lačen želodec. V Zagreb smo prišli okoli 11., zato smo imeli za obisk sejma le malo časa. Okrog 13. smo se

akumulatorjem, bi poganjal s svojo proizvedeno energijo električni motor in ta motor bi z delom energije poganjal generator, drugi del pa bi služil za ekonomsko uporabo.

Če imate na razpolago elemente z ustreznimi transformatorji in boste opravili tak preizkus, boste videli, da to ne gre, ker generator daje premalo energije, ki bi premagala trenja in poganjal motor. Predlagatelj očitno ni napravil preizkusa, poleg tega pa ima, vsaj iz predloga je razvidno, tudi premajhno znanje o tehniki.

V „Iskrici“ smo problem osvetlili zato, „ker ni vse zlato, kar se svet“ in da je pot do novih idej težka. Predlog je bil seveda predhodno posredovan tudi strokovnjakom, pravniki smo prevzeli le pravno plat.

Pismo tovariša Mama pa nas je vzpodbudilo, da bomo v prihodnje opisali nekaj uspešnih idej kot vzpodbudo vsem, da se udeležijo „javnega natečaja za množične inovacije“, ki poteka do konca novembra tega leta.

N. Pavlin

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

ŠTEFANA IVANIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Skupnih strokovnih služb in osnovni organizaciji sindikata ISKRA — IEZE za izraze sožalja in poklonjeni venec

sin EVGEN IVANIČ z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta
CIRILA KOCJANČIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem navijačnice ploščatega releja TOZD TEA za izraze sožalja, venec in denarno pomoč. Iskrena hvala tudi tov. Stahiju Dermoti za podarjeno cvetje in sočustvovanje ob našem težkem trenutku

žalujoča hčerka Magda Golorej z družino

VPRAŠANJE IN ODGOVOR K ISKRICI

TOVARIŠ UREDNIK!

Članek „Iskrice“ v časopisu ZP Iskra z dne 18. sept. t.l. me je zelo presenetil. Povsem nerazumljivo mi je, kdo more prijavljeno novost spregledati in premalo oceniti tako vzpodbudno idejo — gre za napravo, ki proizvaja več energije kot jo troši.

Če ne bi članka podpisal N. Pavlin, v tako napravo in njeno zavrnitev ne bi mogel verjeti — saj jo išče ves svet in strokovnjaki širom Evrope in Amerike se trudijo, da bi jo izdelali. Kot je moč razumeti, pri tem odpade onesnaževanje ozračja nad mesti in naselji, itd. itd. Pomnim, da bi obstoj take naprave ustvaril pravo revolucijo v motorizaciji, ker bi z odvisno silo (električno energijo) polnila akumulatorje za zagon itd.

Prosim vas za odgovor v glasilu „Iskra“, svoj odgovor oziroma mnenje pa naj da še društvo novatorjev „Iskre“.

Kaj mislijo o svojem delu

Je delo samo nujno zlo, da zasluži svoj kos kruha? Je delo možnost za človekovo uveljavitev? Sem izbral pravi poklic? Tako se vprašuje cela vrsta poklicnih svetovalcev, psihologov in pedagogov. Na delovnem mestu preživimo nad polovico aktivnega življenja in zato je važno, kako se počutimo. Kaj mislijo o tem naši sodelavci?

MIRJAN KRESOVIČ, skladiščni delavec v Hrastju pri Kranju:

Odlično se počutim pri svojem delu. V okolju z mladimi korajžnimi fanti sem popolnoma v svojem elementu. Kaj pa je težkega naložiti kamion ali razložiti prikolico? Zgrabimo da je kaj in brez težav gre. Še eno prednost ima moje delo: nismo pod pritiskom tekočega traku. Sami diktiramo tempo, včasih je napet, včasih prenapet, včasih pa ostane čas za umirjeno urejanje skladišča. Skratka, za nami ni stroja, ki bi priganjal k enoličnemu ritmu. Pa še eno prednost ima naše delo; ker skladiščimo zelo čiste artikle, smo na svežem zraku in imamo sorazmerno čisto delo. Seveda so tudi težave. Radi bi mehanizacijo. Kak viličar, pa prostor v skladišču ne dopušča uporabe tega pripomočka. Se pač zaenkrat ne da drugače kakor transportirati z „rudelnjom“.

Mirjan Kresovič: Kaj je mlademu fantu pljuniti v roke?

JANKO DOBRE, sekretar DO v Škofji Loki:

Že dvanajst let sem sekretar, prej pa sem imel podobno delo. Moram reči, da sem v svojem delu našel samega sebe. Mnogo imam opraviti z ljudmi, z medčloveškimi odnosi. Do intimnih izpovedi pride tudi do težav. Na primer stanovanja, disciplina, alkoholizem. Pa vendar je ob takih zapletih dana možnost, da za človeka kaj storiš in zadovoljstvo ob urejenih

Janko Dobre: V svoje delo vložim vse znanje in življenjske izkušnje.

že odpeljali v rojstno vas tov. Tita — Kumrovec. Ogledali smo si nov, moderen mladinski dom in zelo preprosto Titovo rojstno hišo ter vse zanimivosti v njej. Mimogrede smo za spomin naredili še nekaj psovčkov. Po izdatnem kosilu, ki smo ga tudi malo zalili, smo se še malo povesečili in odpočili.

Pozno popoldne smo se vračali prek Rogaške Slatine, si jo na kratko ogledali in nadaljevali pot čez Trojane, kjer smo si spet privezali dušo s tradicionalnimi trojanskimi krofi. Vsak si jih je vzel še nekaj za domov. Nazaj grede smo se šele prav razživel, tudi zapeli, Marjan in Bojan pa sta vmes stresala razne šale in dovtype, da je bilo zares veselo.

Upam, da bo ta izlet ostal vsakemu udeležencu v prijetnem in trajnem spominu, ker nam je bilo povrh vsega še vreme naklonjeno.

V imenu vseh udeležencev se zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli prispevali k uresničitvi tega nepozabnega izleta!

Franc Šušteršič

Pisma bralcev

Vprašanja uredništvu

V zadnji št. Nedeljskega dnevnika sem pod naslovom „Življenje je neuničljiv vrelc hrepenenja“ prebrala sestavek, ki govori o vsakoletni akciji Nedeljskega, ko se zberejo invalidi iz vse Slovenije in prežive dan v veselju, zadovoljstvu in medsebojnem prijateljstvu. Kako srečni so ti ljudje — invalidi, ko so en sam, samcat dan deležni pozornosti, ki jim jo daje družba, saj gredo s pomočjo prispevkov slovenskih podjetij na vsakoletno srečanje po naši lepi Sloveniji!

Pogled se mi je zastrl ob spisku udeležencev prispevkov in ko sem zamen med imeni slovenskih podjetij iskala ime naše ISKRE, sem začutila tegobo v srcu. Menim, da je med 30.000 članskim kolektivom po vsej verjetnosti mnogo invalidov, bodisi delovnih, bodisi da se jim je zgodila nesreča ali so kako drugače zgubili svoje zdravje.

Po lanskoletni bilanci je Iskra po celotnem dohodku na 13. mestu med 200 največjimi, ponašamo se z elektronomiko, mikroelektroniko, avtomatiko, skratka: velik napredek na vseh področjih, pa se pri tem sprašujem: Ali pa smo tudi dovolj naredili za ČLOVEKA? Smo mar pozabili pri vsej tej naglici za napredkom, za denarjem, da bi marsikateremu izmed nas, ki lahko že čez noč postane invalid — tudi naš prispevek za akcijo Nedeljskega napravil dan srečnejši in prijetnejši? Resda sem v našem glasilu zasledila članek o srečanju invalidov Elektromehanike iz Kranja, pri tem pa se sprašujem: kaj pa ostale TOZD? Ali tudi one dovolj skrbje zanje? Če sem se zmotila, ali pa morda ne vem dovolj, kako je pri nas v Iskri kot celoti poskrbljeno za invalide — mi prosim oprostite. Zelela pa bi odgovor na moje vprašanje.

Z. Vidmar

Mladi boljši od veteranov

V petek, 15. oktobra je bil v jedilnici PPC zanimiv šahovski dvoboj – Veterani : mladi, ki ga je organiziralo Šahovsko društvo Iskra. Obvestila o tem dvoboju so rodila zaželen odziv, saj se je zbralo 98 šahistov, veteranov in mladih.

Kapetana moštev veteranov mojster Anton Preinfalk in mladih, moj-

Ljuban Jakše – predsednik SZ Slovenije.

strski kandidat Jože Papler sta po prijavah in starosti sestavila svoji moštvi in ju predstavila Marjanu Žnidaršiču, tehničnemu vodji tekmovanja, da je člane razporedil po moči.

Prireditve je odprl Pavle Sešek, predsednik Šahovskega društva Iskra in nakazal propagandni značaj te prireditve ter potrebo, da bi šahovsko življenje v Ljubljani znova poživilo, kar bi se zlasti lahko storilo Šahovsko društvo Iskra, ki je močno in ima lastne društvene prostore. Prisotne je

nato na kratko pozdravil tudi predsednik Šahovske zveze Slovenije Ljuban Jakše. Tudi on se je ogreval za to, da bi v Ljubljani spet, kot nekdanj, pospešili šahovsko dejavnost.

Šahiste je pred začetkom zagrizenega boja pozdravila tudi Marina Glavan, sekretarka KK ZSM ZP Iskra. Zlasti je pozdravila odziv mladih šahistov, ki so se to pot srečali z izkušeno starejšo generacijo. Ob tej priložnosti je izročila dva brivnika, kot praktično nagrado najstarejšemu udeležencu dvoboja, 77-letnemu znanemu šahovskemu delavcu Stanetu Samoboru in najmlajšemu udeležencu, 13-letnemu Jožetu Osredkarju.

Po objavi pravil igranja je velemojster Vasja Pirc, kot vrhovni sodnik sprožil šahovsko uro predsedniku RK SZDL Slovenije Mitji Ribičiču in članu IS SRS Miranu Mejaku, stekle pa so tudi ure ostalih parov ob 48 šahovskih deskah.

Na prvi deski sta se spoprijela mednarodni mojster Stojan Puc in Janez Barle, na drugi letošnji slovenski prvak in mojsterski kandidat Vlado Ivačič, in mojster Jože Šiška, na tretji Cveto Trampuž in mojsterski kandidat Marjan Slak in tako naprej.

Dvoboj veteranov in mladih se je končal z zanesljivo zmago slednjih z rezultatom 19:29 točk, posamezni dvoboji pa so se končali takole: Stojan Puc: Janez Barle remi, Jože Šiška: Vlado Ivačič remi, Cveto Trampuž: Marjan Slak 1:0, Slavko Krivec: Darko Steiner 1:0, Gojko Musič: Ivan

Na desni veterani, ki so igrali na prvih osmih deskah.

Bratko 0:1, Rihard Lorbek: Leopold Galle remi, Bogomir Stupan: Jure Mejak 0:1, Milan Skitek: Mitja Ukmar remi, Milovan Rulić: Jože Papler 0:1, Jože Prestrl: Vladko Brečević remi, Drago Čopič: Edi Planinc 1:0, Milan Slokan: Tone Ribičič 0:1, Andrej Berčič: Darko Šifer remi, Živorad Andreić: Tugomer Godec 0:1, Ivan Koblar: Stane Rijavec 0:1, Lado Hren: Silvo Bizjak 0:1, Stane Samobor: Damjan Plešec remi, Zdravko Troha: Stane Rape 0:1, Pavel Kopač: Borut Mahnič 0:1, Mitja Ribičič: Edi Pimat remi, Drago Škrbinc: Dušan Merlini remi, Adolf Berložnik: Benjamin Lukan 1:0, Božo Božović: Aljoša Vukadin remi, Stanko Banič: Zorin Šeremet 0:1, Jože Klarič: Tomo Vrhovec 0:1, Ante Margeta: Tone Tomšič 1:0, Jože Pergovnik: Marko Kovač 1:0, Drago Pipan: Bogdan Podlesnik 0:1, Dane Černe: Božo Vertačnik 1:0, Stane Lanaršič: Marija Polak remi, Vasilije Alešič: Matjaž Pirš 0:1, Vilko Korenčan: Jože Kužnik 1:0, Ljuban Jakše: Sandi Kokot 1:0, Jože Špende: Franc Dolenc remi, Miran Mejak: Igor Horvatec 0:1, Franc Svetič: Janko Furman 0:1, Janez Kumše: Ivan Bitenc 1:0, Lado Dekleva: Matjaž Matoš 1:0, Lovro Korenčan: Peter Krebelj 0:1, Baldo Sočan: Jože Osredkar 1:0, Spasoje Kosorić: Ivan Mesarič 1:0, Jurica Zadravec: Ciril Kecelj 0:1, Ivan Brus: Darko Antonijević 0:1, Stane Cimerman: Artur Jack 0:1, Božo Čehić: Vlado Karkič 0:1, Ivan Domiš: Jože Novak 0:1.

V zadovoljstvo vseh je ta šahovska prireditve dobro uspela, želeli pa je, da v prihajajoči sezoni ne bi ostala osamljena.

— P. S. —

Balinarski praznik v Novi Gorici

Balinarski klub Avtoelektrike, zmagovalec na letošnjih športnih igrah Iskre, je pred kratkim povabil v goste najboljše štiri ekipe s teh tekem. Vabilu so se odzvali balinarji iz Elektromehanike, Avtomatike in IEZE, le Horjulčani se tega srečanja iz neznanih vzrokov niso udeležili.

Balinarski turnir naj bi bil v športnem parku v Novi Gorici, kjer so na razpolago štiri solidna balinarska igrišča, vendar ta dan so bila zaradi dežja pokrita z vodo in na njih ni bilo mogoče igrati.

Toda vrli organizatorji so hitro našli drugo rešitev. Z avtomobili smo se prepeljali v Budanje pri Vipavi, kjer je balinarski klub „Bor“ uredil dvo-stezno balinišče.

Brž so bile mimo pozdravne besede in zbranje. Dogovorili so se, da se bodo ekipe med seboj pomerile v dveh skupinah, vsaka z vsako do 13 točk, zmagovalni ekipi v obeh skupinah pa se bosta v finalu pomerili še za 1. in 2. mesto.

V prvi skupini so se srečanja končala takole: TELA: Avtoelektrika II 13 : 4, Avtoelektrika II: Elektromehanika 13 : 0 in TELA: Elektromehanika 13 : 1, v drugi pa: Avtoelektrika I : IEZE 13 : 4 in I3 : 1, ker sta se ti dve ekipi med seboj srečali dvakrat.

Med ekipama Avtoelektrika I in TELA se je nato razvila ostra finalna borba, v kateri pa so domačini malce popustili in tako je na tem turnirju zmagala ekipa TOZD TELA z rezultatom 13 : 9 in si priborila ličen pokal. Ob koncu je bila lestvica takale:

1. TELA	39 : 14	6
2. Avtoelektrika I	35 : 18	4
3. Avtoelektrika II	17 : 13	2
4. IEZE	5 : 26	0
5. Elektromehanika	1 : 26	0 točk

V Mimmu pri Gorici so po turnirju balinarji imeli skupno kosilo, po njem pa je sledila razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad najboljšim. Vsak udeleženec pa je v spomin na ta turnir prejel še spominsko kolajno.

Ob tej priložnosti so se najboljši balinarji Iskre poslovali tudi od Zoreta Mozetiča, balinarskega veterana iz Avtoelektrike, ki je odšel v pokoj. Na slovesnosti so dolgoletnemu balinarju, duši tega športa podarili komplet balinarske opreme, spominsko plaketo in šopek nageljnov, balinarji pa so mu še zazeleli, da bi se še naprej srečevali na balinarskih tekmovanjih.

Balinarsko srečanje je bilo nadvse prijetno!

Bremec

Zdravstvenopreventivni aktivni oddih

SODOBNE OBLIKE REKREACIJE

Športni center „PLAVA LAGUNA“ v Poreču obstaja od l. 1957. Tradicija in izkušnje tega največjega jugoslovansko-turistično-sportnega centra so ustanovile osnovo za sodobne oblike rekreacije in oddiha za slehernega delovnega človeka. Kot posledica sodobnih oblik in načina življenja se pri čedalje večjemu številu ljudi pojavlja telesna in duševna izčrpanost, kronična utrujenost, zmanjšanje delovne sposobnosti in različne bolezni. Med najvažnejši vzroki za vse to je vsekakor zmanjšanje telesne aktivnosti, statične obremenitve na delovnem mestu, neredna in preboga prehrana ter številni vsakodnevni psihični stres. Vse to je pomenilo osnovo za sodobno programiranje aktivnega preventivnega oddiha delavcev.

Vsebinska aktivnega oddiha je naslednja:

Po prihodu skupine pri slehernem udeležencu ugotovijo osnovno zdravstveno stanje in funkcionalne sposobnosti. Na podlagi dobljenih podatkov vsakega udeleženca razvrstijo v določeno skupino za izvajanje programov, ki jih vodijo strokovni vodje.

Aktivnosti so naslednje:

— večja ali srednja intenzivnost: tek in hoja v naravi, trim steza, kolesarjenje, veslanje, namizni tenis, odbojka, košarka, mali nogomet, badminton, vaje v trim kabinetu, kegljanje, plavanje, elementarne igre,

— manjša intenzivnost: streljanje z zračno puško, mini golf namizni tenis, rusko kegljanje, balinanje, kegljanje, pikado, plavanje, hoja.

Po desetih dneh udeležence ponovno testirajo.

S programom aktivnega oddiha in rekreacije je omogočeno slehernemu udeležencu, da se odpočije in razvedri v ugodnem okolju „Plave lagune“ in bistveno izboljša svoje zdravstveno stanje in funkcionalne sposobnosti.

Aktivni oddih v PLAVI LAGUNI je organiziran v naslednjih programskih skupinah:

1. Izčrpane osebe s pretežno telesnimi težavami (fizično delo v težkih delovnih razmerah, delo na tekočem traku, delo v nenormalnem položaju telesa itd.).
2. Osebe, ki so psihično izčrpane (vodilne osebe, delavci, ki se ukvarjajo z intelektualnim delom).
3. Osebe z odvečno telesno težo (v program vključujejo tudi redukcijsko dieto).
4. Starejše osebe od 55 do 70 let, upokojeanci.

Tako programirane oblike aktivnega oddiha zagotavljajo številne pozitivne funkcionalne in psihološke spremembe v organizmu vse do biološkega pomlajevanja in do povečane stopnje zdravja in delovne sposobnosti.

Individualne (posamične možnosti) za aktivni oddih:

V primeru, ko imajo TOZD-i možnost, da pošljejo na aktivni oddih samo posameznike ali manjšo skupino (do 15 oseb) se prepusti formiranje

skupine predstavnstvu LAGUNA TURIST Ljubljana, Celovška c. 147/b, telefon 54-369, da iz individualnih prijav sestavi skupino oz. posameznike priključi h kakšni skupini.

Odgovorni delavci predstavnstva vam bodo v najkrajšem možnem času dali tudi pismene, ali ustne odgovore na vsa vaša vprašanja.

R. K.

Kratke športne vesti

Košarkarska ekipa Iskre – Elektromehanike je letos že tretjič zaporedno osvojila naslov občinskega prvaka Kranja in si tako v trajno last priborila ličen pokal. Ekipa Iskre je tudi to svojo zmago dosegla pravzaprav zlahka, saj pod koši skoraj ni imela enakovrednega nasprotnika. V finalu je ekipa Iskre obračunala z ekipami IBI in Tekstilindus, ki sta zmagali v svojih skupinah.

Rokometaši iz Iskre – Avtoelektrike so v sedmem kolu slovenske rokometne lige imeli za nasprotnika ekipo Polet iz Murske Sobote. Čeprav so se močnejšemu nasprotniku v prvem polčasu kar dobro upirali, so rokometiši Iskre končno le morali kloniti. Tekmo v sedmem kolu, štiri kola pred koncem prvenstva, so izgubili z visokim rezultatom 11 : 28 (7 : 17).

Plavalci Iskre – Instrumenti, Otočec so bili tudi v letošnjem tekmovanju sindikalnih ekip radovljske občine najbolj uspešni med plavalci 42 osnovnih organizacij sindikata. Med skupno 123 plavalkami in plavalci so ekipno zmagale tako ženske, kot tudi moški in si tako zagotovili tudi ekipno zmago pred plavalci Sukna – Zapuže, Vezenine – Bled, Zdravstvenega doma Bled, i. t. d.

Te dni se je začelo drugo občinsko sindikalno prvenstvo Kranja v vaterpolu, v katerem bo to pot sodelovalo deset ekip, med njimi tudi že lani uspešna ekipa Iskre – Elektromehanike. V prvem kolu letošnjega prvenstva se bo ekipa Iskre srečala z ekipo Zdravstvenega doma Kranj.

Med šestnajstimi ekipami so se 17. t. m. v Škofji Loki pomerili za pokal TTK Škofja Loka v malem nogometu tudi nogometaši Iskre – TOZD Gospodinjki aparati iz Reteč.

V malem nogometu sta za občinsko sindikalno prvenstvo v Kranju letos sodelovali tudi ekipi Iskre – Elektromehanike I in Elektromehanike B. Medtem ko je ekipa Iskra A izpadla, se je v osmimo finalu uvrstila ekipa Iskra B, po zmagi nad ekipo PTT z 1 : 0 pa se je uvrstila še v četrt finale. Ker je pa tekmo z ekipo Sava B izgubila z rezultatom 1 : 0, se je tako med 33 ekipami uvrstila na šesto mesto, potem ko je neodločeno igrala z ekipama Elektro 0 : 0 in Sava E 1 : 1, z rezultatom 4 : 1 pa premagala ekipo UJV.

Sončna Primorska

IZLETNIŠKI VTISI ISKRAŠEV IZ TOZD ŠTEVCI

Tokrat resda ni bila sončna, sicer pa – s kakšno pravico naj bi to od nje tudi smeli pričakovati, ko se nas je že v Kranju pred „Creino“, v soboto, 2. oktobra 1976 ob šesti uri jutrajv dežju z razprtimi dežniki zbralo devetdeset – pričakovanja polnih Iskrašev.

Sindikalna organizacija TOZD – ŠTEVCI se zaveda, da je organiziranje izletov nujno. Lahko so več kot zgolj to, zato je na željo kolektiva tudi organizirala ta izlet, ki je povsem potrdil upravičenost pričakovanja: – koristen ogled procesa dela v tovarni motornih vozil „Tomo“ v Kopru, ogled čudovitih Škočjanskih jam, izpopolnjen z rekreativnim delom v Kopru in zaključen z zabavnim na kraju.

Z dvema avtobusoma smo se pod vodstvom Jožeta Prelovška ustavili najprej pred vhodom v Škočjanske jame pri Divači.

Neverjetno občutje, ko kreneš v hrib skozi betonski vhod – kot bi stopal v rudnik – kmalu mine. Spuščamo se po ozkem hodniku navzdol, zavijemo levo, desno – nekajkrat tako in že smo z vseh strani obkroženi s čudesi narave; čudovito oblikovano kamenje strmi nemo v nas, osvetljeno z električnimi lučmi, kot da nam očita, zakaj motimo tisočletja nastajanja kraljestva podzemlja, ki mu na vsem svetu ni enakega... Toda – radostna ponižnost našega prihoda pravzaprav z vso radovednostjo človeške nature, ko se sooča z naravo samo, le-to šele oživi in zdi se, kot da posamično kapljanje vode s stalaktitov v Tih jami sprizanjeno z našim obudovanjem Sfinge slovenskega podzemlja potrjuje in zagotavlja, kako lepa je naša domovina – ne samo zunaj, marveč tudi pod površjem!

Med ostalimi čudesi posebej izstopajo ORJAKI v Veliki dvorani tihe jame, nato Orgle in kdo bi našel brezštevne oblike, ki se vrstijo v več kot pet kilometrov dolgi jami, ki je – zdaj tesna in nizka in že naslednji hip veličastna v svoji širini, višini in globini – polna edinstvenih zakladov narave, dragocenejših od zlata in rubinov, ki bi tu izgubili vsako vrednost, če človek le pomisli na edinstveno oblikovane Ponvice...

Ponikalnica Reka, ki je ustvarila jamo, izvira izpod Snežnika in ponikne pod stošdeset metrov visoko steno pod vasico Škočjan, leta 1826 pa je dosegla vodostaj 135 m v jami!!!

Prešli smo Hankejev most nad skoraj sto metrov globokimi kanjoni Reke, ki se hrumeča v slapovih in brzicah prebja do odtočnega sifona v Mrtvem jezeru in se nato po še neznanu podzemeljski poti po tridesetih kilometrih pojavi v izvirih Timava pri Devinu.

Zrak postaja bolj svež in že se nad nami z galerije na galerijo spreletavajo netopirji... Sedaj šele opazimo, kako umazana je voda Reke, razumljivo, saj tovarna „Lesonit“ v Ilirski Bistrici vodi vso odpadko v Reko, kar seveda ni razumljivo, saj človek res ne bi smel posegati v dobro industrije tako, da uničuje lepoto narave. Kot da je tega sram tudi človeške ribice v majhnih bazenčkih. Srmežljivo so ostale skrite našim pogledom. Po nekaj deset metrih je vse občutnejša dnevna svetloba, nakar smo v Schmidlovi dvorani. Poleg je Tominčeva jama in tu je že tudi izhod iz kraljestva noči, pravzaprav – začetek raziskovanja neštetihih raziskovalcev izpred stoletdeset let; vpisani so na ploščah, vzdanih v steno, življenje pri odkrivanju vseh teh strahotnih lepot pa je 20. 5. 1911 žrtvoval raziskovalec I. Cerkvenik!

Tominčeva jama je bila naseljena od stare kamene dobe do srednjega veka, kar so raziskovalci odkrili po najdbah človeškega in živalskega okostja, orodja ter orožja. Koliko globoko pa je pračlovek segel v temo bisera narave – ostaja za večno skrivnost preteklosti zgodovine.

Marsikdo se je kljub naužitim lepotam globoko in olajšano oddahnil, ko je začutil prsto nebo nad sabo med vzpenjanjem po stopnicah in poti med grmovjem navzgor po bregu k avtobusoma, posebej med ženskimi delom naše skupine je bilo to tudi slišati, sicer pa – celo deževati je nehalo in šele ta hip – ob odhodu iz jame sem se osvestil, kako smešni so postali naenkrat dežniki v rokavih vseh, saj v jami očitno že od nastanka samega ni deževalo, no – saj se jamski vodnik tudi ni tega domislil...

Po osvežitvi v bližnjem prostoru točilnice smo nadaljevali pot in zapustili avtobusa pred vratarnico tovarne „Tomo“, kjer smo se razdelili v skupine podaljški vodiči na ogled proizvodnje. Marsikaj novega (za nas) smo opazili, predvsem pa občutno težje delovne pogoje od naših, posebej še delo v lakirnici, kjer verjetno nihče od Iskrašev ne bi vztrajal, še posebej zato, ker je po izjavi vodiča povprečni OD 3350 din!

Strojni park in mehanizacija – mi se nad našimi možnostmi v tej smeri absolutno ne smemo pritoževati (!), urejenost delovnih prostorov in delovna vnaša – kot je pri nas ob obiskih navada, če kje, potem smo si prav v tem Slovenci – brez oziroma na kraj – popolnoma edini! Sicer pa skladiščenje polizdelkov, ki jih v hodnikih in prehodih napada korozija, tudi nam ni neznana praksa. Ogledali smo si zaporedni delovni (obdelovalni) proces izdelave motornih koles TOMOS-14 TLC, 14 TLS, 15 SL, APN 4, AUTOMATIC NT, AUTOMATIC 3K, CROSS 50 JUNIOR, APN 4H, SPRINT, 90 ELECTRONIC, TRICKEL in krmnih motorjev TOMOS 3, 4, 4E, 10 in 18; vodič nam s še posebnim ponosom ne pozabi povedati, da je prav kmni motor TOMOS 4 nosilec madriške trofeje za kvaliteto glede na to, da so vsi deli motorja, ki so v dotiku z vodo – izdelani iz nerjavečega materiala ali pa po posebnem postopku zaščiteni proti rji in se poleg skromne porabe goriva odlikujejo tudi z dolgo življenjsko dobo, primerni so za hitro vožnjo s čolnom in smučanje na vodi.

Vodič seveda tudi pove, da ima tovarna težave z materialom, saj je surovinski dobavitelj iz Bosne že sam začel z izdelavo sorodnih izdelkov!

Po kosilu v tovarniški menzi, kjer zaradi že marsikje znanega našega kranjskega nerazumljivo otročjega navala na značke le-teh ne dobimo vsi – odpotujemo k obali Jadrana. Portorož nas z dremavo začudenostjo nekako odsotno le sprejme, mi pa njega z neprevleklim navdušenjem zaradi cen v lokalih, ki skoraj da niso posezonske. Nekateri odidejo na sprehod, drugi posejajo v kavarni in slaščičarni, večina pa se odloči za kopanje v zaprtim bazenu. Sam ugotovim, da je moje tudi ob obali dovolj toplo kljub oktobru in se zato odločim za kopanje nasproti bencinske črpalke; razumljivo da predvsem zato, ker je cena piva v nekakšnem kiosku onstran ceste le 5,50 din, v kavarni pa 9,00 din!!!

Ob dogovorjenem času se zberemo ob avtobusih in se nato ustavimo še v Izoli, saj je vendar namen izleta zaključiti po lepem in koristnem še s prijetnim, torej – s kozarcem pred vrnitvijo. Vračamo se, tudi dan se je prevesil v mrak, avtobusa se vsebolj oddaljujejo od slovenskega Primorja. Polnost in zaključek izleta pa v zabavnem delu popestri pesem neutrudne Nežke in Polonce, ki se jima pridružijo ostali – tudi humorja ne manjka.

V Kranju se sicer razidemo, vsi pa smo obogatili z doživetjem smiselno izrabljene sobote in se še srečamo.

Monos